

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Thaumato-graphiae naturalis classis decima: in qua hominis admiranda

urn:nbn:de:bsz:31-97032

THAUMATO-
GRAPHIÆ
NATURALIS,
CLASSIS DECIMÆ:
IN QUÆ
HOMINIS
ADMIRANDA.

Seneca.

Quisquis es iniquus aſtimator ſortis humana, cogita quanta nobis tribuerit parens noſter, quanto valentiora animalia ſub jugum miſerimus, quanto velociora aſſequamur, quam nihil ſit mortale non ſub idu noſtro poſitum. Tot virtutes accepimus, tot artes, animum denique cui nihil non eodem quo intendit momento pervium eſt, ſyderibus velociorem, quorum poſt multa ſecula futuros curſus antecedit.

SYL-

SYL
Capitulum,
CLASSIS

Cap. I. De lumine in
ven.

Cap. II. De nutritione.

titic. I. De Venator
morio eſu.

titic. II. De aliorum i
terum ciborum eſu.

titic. III. De edo
prodigiſu.

titic. IV. De bibo
monſtroſu.

titic. V. De quibuo
circa ebrietatem ve
ditu.

titic. VI. De Tane

titic. VII. De Inedi
panda.

Cap. VIII. De Conca

titic. I. De Hepa
Liene.

titic. II. De Hamor
in genere.

titic. III. De Sangu
titic. IV. De Vrina &
Basilis.

titic. V. De Sudore.

titic. VI. De Inſer
transpiratione.

Cap. IV. De Accreti

titic. I. De Giganti

titic. II. De Pygmaei

Cap. V. De generation

titic. I. De Semine,

S Y L L A B U S

Capitum, & Articulorum

CLASSIS DECIMÆ.

- Cap. I. De homine in genere.
- Cap. II. De nutritione.
- Artic. I. De Venatorum innoxio esu.
- Art. II. De aliorum insolitorum ciborum esu.
- Artic. III. De edonibus prodigijs.
- Artic. IV. De bibonibus monstrosis.
- Artic. V. De quibusdam circa ebrietatem reconditis.
- Artic. VI. De Pane.
- Artic. VII. De Inedia stpenda.
- Cap. III. De Concoctione.
- Artic. I. De Hepate & Liene.
- Artic. II. De Humoribus in genere.
- Artic. III. De Sanguine.
- Artic. IV. De Vrina & de Renibus.
- Artic. V. De Sudore.
- Artic. VI. De Insensili transpiratione.
- Cap. IV. De Accretione.
- Artic. I. De Gigantibus.
- Artic. II. De Pygmæis.
- Cap. V. De generatione.
- Artic. I. De Semine,
- Artic. II. De Menstruo sanguine, & lacte.
- Artic. III. De membris generationis.
- Artic. IV. De Sexu feminino.
- Artic. V. De Vagitu uterino.
- Artic. VI. De Partu numero.
- Artic. VII. De Monstrosis partu.
- Artic. VIII. De compensatione natura monstris facta.
- Artic. IX. De Variarum formarum gentibus.
- Artic. X. De Antipathia quadam mira inter patrem & filium.
- Artic. XI. De quibusdam circa generationem miris.
- Cap. VI. De actione vitali.
- Artic. I. De Corde.
- Artic. II. De Pulsu.
- Artic. III. De Vita & morte.
- Artic. IV. De Venenorum infectione.
- Cap. VII. De Sensu Interno & Externo.

T

Artic. I.

Artic. I. *De imaginatio-
nibus Melancholico-
rum.*

Artic. II. *De Imaginatio-
nis efficacia.*

Artic. III. *De Visu & Ol-
factu.*

Artic. IV. *De Facie.*

Artic. V. *De Somniis.*

Artic. VI. *De Noctam-
bulis.*

Artic. VII. *De Nonnullis
circa caput ac sensus ob-
servandis.*

Cap. VIII. *De Locomoti-
va.*

Articul. Vnicus. *De Miro
quorundum robore &
agilitate.*

Cap. IX. & ultimum; *De
anima rationali imprimis
vero Memoria.*

ADMI-

A D M
H
C
DE HOM

Acten
mo fe
natur
natio
Est a

ut magis esse neq
naturum est, post
anguinis lactis in
militum, & ex ea
dura pares. To
suffulsum est ossib
omnes inconstati
nonexa; membe
um plusquam tri
dam, membroru
vixidem velut aq
sua vitali omnes
pauis, & diversi g
spacia repleta & vi
circumdara sunt. Et
tenet eandem) &
tamenta in se tenet
si in struelli venri
paci qui canis; pla
pudent. Alexand.
tia, ut ipsius spiriti
ter, naturale balsa
in eo tanquam cen
terarum omnium
rationes. Vegetabi
animalia vegetabili

ADMIRANDA HOMINIS.

CAPUT I.

DE HOMINE IN GENERE.

HActenus irrationalia fuisse animalia. Homo sequitur, de quo secundum actionum naturalium, vitalium, animalium & rationalium seriem agemus, incepturi à fabrica. Est autem hæc tam elegans & miranda, ut magis esse nequeat. Corpus Adami ex terra efformatum est; nostra ex tribus feminis guttulis, & tantilli sanguinis lactis in morem fufis, caseique ritu coagulatis effictum, & ex eadem materia tot & tam diversæ productæ partes. Totum ædificium plus quam ducentis suffultum est ossibus: totidem cartilaginibus, articuli omnes incrustati, ligamenti quamplurimis omnia connexa; membranarum innumerabilibus vestita; nervorum plusquam triginta partibus, ceu funiculis quibusdam, membrorum vastissimæ moles irrigatæ: arteriis totidem velut aquæ ductibus spumante sanguine & spiritu vitali omnes partes perfusæ: musculis fere quadringentis, & diversi generis carnibus ceu tormentis vacua spacia repleta & viscera oblecta; cute denique omnia circumdata sunt. Est in ea & Dei effigies (mente representat eandem) & omnium animalium vires ac temperamenta in se tenet inclusa. Multos reperies qui *struthionis instructi ventriculo*: multi qui *Leonis corde*, haud pauci qui *canis*; plurimi qui *suis*; infiniti qui *asini natura* gaudent. *Alexand. Macedo* tanta erat humorum symmetria, ut ipsius spiritus & humores: imo *exanime cadaver, naturale balsamum, odoris referret fragrantia*. Quin in eo tanquam centrali puncto, nodo, & fasciculo, creaturarum omnium radices & seminariæ delitescunt rationes. Vegetabilia spiritibus balsamicis mineralium, animalia vegetabilium & per has mineralium: homo

vero propter quem omnia condita sunt, animalium, vegetabilium, & mineralium nutritur & augetur. Quare ex iisdem etiam, ut constat, ratio postulat. Florent itaq; in homine, & fructus sanitatis vel morborum nuncios proferunt, melissa, viola, chamedrys: puta spiritus, cordis, cerebri, & hepatis: urtica, aron, flammula: pustula, pruritus, herpes. Fiunt in eodem quoque mineralium separationes, paroxysmi conspicua, vitrioli aluminis, salis gemmae, colcotaris, tartari: nempe lepra, elephantiasis, morphaea, cancer, variis tincturis & signaturis sese prodentes. Nec desunt aquae generationes, aurum, argentum, stannum, cuprum, ferrum, plumbum: cor, cerebrum, hepar, renes, ventriculus. Quin reperiuntur in corporibus nostris fodiinae, è quibus lapides eruantur, renum & vesicae calculi, non ad aedificandam, sed ad destruendam domum. Caput humanae mentis arx, rationis sedes, sapientiae domicilium, memoriae, iudicii & cogitatorium officina, supremum occupans locum, annon supremam & Angelicam mundi partem refert? Medium & caelestem habes in thorace & medio ventre ad unguem expressam. Vt enim ad solis accessum, superiora collustrantur, & inferiora vivificantur omnia; Contra vero, Sole de sede sua digresso, horrescunt, & ad interitum vergunt: ita & cordis perpetua motione, ejusdemque vitali calore omnia vigent, latitiarumque leges sese ostendit uberrima: eo vero curis, tristitia, metu, aliisque nebulis obfuscato, omnia debilitantur, & tandem pereunt. Sublunarem mundi partem in ventre inferiori expressam, quis non videt? in eo partes nutritioni, coctioni & procreationi dicatae continentur. Stellarum errantium forsitan ducatum in Microcosmo desideras? Ecce, humectantem Lunae potentiam profluens Cerebri refert medulla. Veneris jurisdictioni genitales inserviunt partes. Mercurio ingenioso facundiae & venustatis debentur instrumenta. Solis & cordis maxima est analogia, benefico Iovi humanum epas, foas gratiosi vaporis confertur. Martis incendium & furo-

furo-

H O
 arem, felis in se
 plom thacida lien
 eapaculum perpu
 ue licee, Elementa
 rari, audacter dicere
 nio, celum, quin
 amoc humotes Ele
 t circa legem: sang
 ra frigida humida
 e Terram designat
 uiformium frugum
 mareum. Vesica
 amina exonerantur
 gitor. Habet Ori
 o: metiliem in
 a, Summa Europ
 aphice describiti po
 uctatus Abidas,
 quid esse pronancia
 nio $\chi\chi\chi$ $\mu\mu\mu$ $\pi\pi\pi$
 mplar & Mundi
 oreorum & incorp
 umi Zoroastre ex
 a $\pi\lambda\mu\sigma\omega\tau\alpha\tau\eta\tau\eta\sigma$
 uanes scilicet Seie
 uerunt.

C
 DE N
 AR
 DE VE
 i

V Enea aliquan
 feni, Historias
 di. Maltæ enim, &

furorem, fellis in se concipit vesicula. Saturni sydus frigidum flaccida lienis caro, humoris melancholici receptaculum perpulchre refert. Imo si ulterius ascendere licet, Elementa, Maria, Ventos, hic adumbrari, audaſter dicere poſſum. Spiritus humani corporis, cœlum, quintam illam denotant eſſentiam. Quatuor humores Elementa exprimunt. Bilis calida & ſicca Ignem: ſanguis calidus humidus Aerem: Pituita frigida humida Aquam: Melancholia frigida ſicca Terram deſignant. Sic venter hominis Terra eſt omniformium frugum ferax. Vena cava Mare Mediterraneum. Veſica mare occidentale, in quod omnia flumina exonerantur, & ſal ſuperfluum reſolutum colligitur. Habet Orientem in ore: Occidentem in ano: meridiem in umbilico: ſeptentrionem in dorſo, Samma. Europa, Aſia, Africa, America geographice deſcribi poſſunt in homine. Vere itaque barbarus *Abdalaſ, hominis corpus admirabiliſſimum* quid eſſe pronunciauit vere hominem *Protagoras πέντων χειμάτων μέτρον*, *Theophraſtus Vniuerſi exemplar & Mundi Epitomen*, *Syneſius horiζontem corporeorum & incorporeorum* nominavit. Vere denique cum *Zoroaſtre* exclamabimus.

ὡ τολμεροτάτης τῆ φύσεως ἀνθρώπου τέχναζουσ.
Manet ſcilicet *Γείων χερῶν πλάσῃ ἔργον δαίδαλιότατον.*

CAPUT II. DE NUTRITIONE.

ARTICULUS I. DE VENENATORUM innoxio eſu.

Venena aliquando longa conſuetudine alimenta fieri, Hiſtorias ſi reſpicimus, vix dubitandum eſt. Multæ enim, & à probatis cum ſcripſet fuerint,

fidem apud quosvis merentur. *Avicenna, Rufus, & Gentilis*, puellæ meminere, quæ à teneris venenatis nutrita, pestiferum adstantibus contraxit habitum. *Colonia Agrippina* in deliciis araneas habuisse quandam, *Albertus* author est. *Porus* quidam *Indorum* Rex veneno quotidie utebatur, alios ut perimeret. *Vifus* qui commorsus à venenatis occidebat eadem. *Avicen. l. 8. de Anim. cap. 2.* Nota historiae puellæ veneno nutritæ, qua Reges Persarum perimebant alios. In *Helleſponto* *Ophogenes* serpentibus vefcuntur. Quidam fimili delectatus victu, in repletur serpentibus, dolium injectus, intactus permansit. *Plinius & Athenagoras* *Argivus* nunquam à scorpionibus lædi poterant, & *Aethiopes* *Hyaspidis* fluvii incolæ, è scorpionibus & aspidibus lautissima parabant fercula. Anum quandam *Atheniensem* magnam cicutæ sine noxa estimasse quantitatem *Galenus* author est. *Empiricus*, tringinta drachmas aliam sine læsione summisſe, perſcripſit. *Hipot. Empir.* *Lyſidem* quandam quatuor Opii degluſiſſe drachmas, idem teſtatur. *Thracia* illa mulier ex manipulis veratri gratiſſimum habuit obſonium. Denique

*Proſecit pote Mithridates ſape veneno,
Toxica ne poſſent ſeva nocere ſibi.*

Cauſas huius ſi inquiris, varias eſſe exiſtima. Nam primo eſt naturalis cuique proprietas, ob quam ſturti cicutæ, ſues hyoſciamæ delectantur eſu. Dein eſt veneni portio certa, quæ venenorum immutat potentiam & ſubjecti diſpoſitionem. Tum corporis debilitas vel robur. Quatuor ſe vidiffè venenofa edentes fercula, refert *Conſiliator*; quorum unus ſubito mortuus, duo læthaliter ægrotarunt: tertius evaſit. Accedit quantitatis & compoſitionis vis, temporum & locorum, in quibus colligitur varietas. Sic *Trasſius Mantinenſis* cicutam in frigidiffimis colligebat locis, ut citius interimeret; ut idem faceret certum compoſitionis apud *Chios* fuiſſe modum *Theophrasſtus* oſtendit *l. 9. Hiſt. Plant.* A ſcorpione icſus plures dies vivere poteſt: ſeptem ab ammqdite. *Cherſidrus* intra tres

res, apud intra tr
no Comuſſione e
motu veti operati
num occidere volier
di, calida vincinon
operum vim cotrol
& Napellus ſumma

Pyellam quanda
pud *Nancelium*
puellarum recent
Calcem vivam pu
quod *Fernelius* l
quod *Trincavellu*
pud *Lufitanum*
cillum *Hiſtor.*
quagenaria mul
cap. 36. *Crines*
in ſingulari mor
nus in prægnan
appellamus. Cau
cu ventriculi impa
ra victus ratione,
pimis tribus men
dit, cum & vom
mit; *Virgines* in
ſurus. Quomodo
excitati poſſit, d
tribere qualitati
ſudam. Quod
eum victum, ſax
pices vivos vocat
pro mercede facie
bus *Anatomicis* ac

tres dies, aspis intra tres horas, subito Basiliscus interi-
mit. Commissione denique eisdem generis venenis
promoveri operationem, impediri diversi, mulieris
virum occidere volentis historia testatur. Alias certum
est, calida vincinon posse. Nam & sublimatum ob-
ingentem vim corrosivam à natura assimilari nequit;
& Napellus summa sua caliditate enecat.

ARTICULUS II. DE ALIORUM INSOLI- torum ciborum esu.

Pvellam quandam stercoribus delectatam legimus a-
pud *Nancelium l. 3. Analog.* Vitum nobilem foria
puellarum recentia avidissime sorbillasse, idem refert.
Calcem vivam pugni magnitudine devoravit quædam
apud *Fernelium l. 6. Pathol. cap. 3.* fila ex vestibus
apud *Trincavellum l. 7. cap. 5.* gossipium & lanam a-
pud *Lusitanum c. 3. Cur 86.* lacertas apud *Mar-
cellum Histor. Mirab. l. 4. cap. 1.* Tartarorum quin-
quagenaria mulier apud *Nicolaum ferm. 5. tract. 4.
cap. 36.* Crines denique alia apud *Camerarium.* Id
in singulari morbo accidere potest; quem *μελα-
κίαν* in prægnantibus, *κίτριαν* in virginibus & aliis
appellamus. Causa ejus humor vitiosus & pravus tuni-
cis ventriculi impactus, vel in eodem genitus ex pra-
va victus ratione, vel ab utero eodem affluens. Hinc
primis tribus mensibus præsertim prægnantibus acci-
dit, cum & vomitus accedunt, & fetus minus absumit;
Virgines infestat, cum mensium interceptantur
fluxus. Quomodo autem talis appetitus ab hac causa
excitari possit, difficile est dicere, & satius occultæ
tribuere qualitati, quam in manifestis committere ab-
surdum. Quod vero de *Lazaro* quodam narratur,
eum vitrum, saxa, lapides, ligna, viva animalia,
pisces vivos vorasse: & nos de rustico in *Frisia* eadem
pro mercede faciente, à *Clariff. Winslemio in prælectioni-
bus Anatomicis* accepimus: id ob nervorum videtur

accidisse vitium. Nam in illo dissecto, quartam nervorum conjugationem, quæ gustus gratia in aliis hominibus producta est, neque ad palatum neque ad linguam reptasse, sed ad occipitium reflexam, *Columbus* observavit *Anatom. l. 15*. Odore etiam nutrirî posse hominem quidam existimant; nec desunt quæ factum testantur Historiæ. *Rondeletius de piscib* quendam Romæ annos quadraginta sola aëris in inspiratione nutritum reliquit; & Democritum Abderitanum philosophum, panis vino affusi olfactu, ne Cereris profanaret sacra, vitam quatrîdoo sustentasse *Laërtius* author est. Sola contemplatione homines diutius vivere posse affirmat *Cardanus l. 8. de Variet. Rerum, cap. 41*. Ad extremos denique fines Indiæ ab Oriente circa fontem Gangis, astomorum gentem sine ore, corpore toto hirtam, vestiri frondium lanugine, halitu tantum viventem & odore, quem naribus trahant, *Megasthenes* scribit, nullum illis cibum, nullumque potum; tantum radicum florumque varios odores, & sylvestrium malorum quæ secum portant longiore itinere ne desit olfactus, graviore paulo odore haud difficulter examinari. *Plin. l. 7. cap. 3*. Sentiendum tamen odores, quia qualitates sunt, nutrire non posse: reficiendo cerebrum fovere, nemo negabit.

ARTICULUS III.

DE EDONIBUS PRODIGIOSIS.

Mulier Alexandriæ olim fuit, quam, *Athenæus* prodit, *Libras carnis duodecim edisse, panis quatuor charicas, id est totidem & amplius librarum; vini autem congium adbibisse*. Maximum Imperatorem bibisse sepe in die vini capitolinam amphoram: comidisse & quadraginta libras carnis: ut autem *Cordus* dicit, etiam sexaginta, *Capitolinus* autor est. Amphora autem octo capit congias. *Phagon* quidam, apud *Vopiscum* Aureliano Principi in deliciis, us. ue *A* multum comedit, ut uno die ante mensam ejus *A* prum

prum integrum, centum panes, Vervecem, & porcellum comederet; biberet autem in fundibulo apposito plus Orca. Orca autem vas vinarium fuit amphora sane majus. Quid vero de *Cledio Albino Imperatore* dicam? Is, *Capitolino* scribente, tantum pomorum hausit, quantum ratio humana non patitur. Nam & quintas ficus passarias, quas *Græci Callistruthias* vocant, jejunum comedisse *Cordus* dicit: & centum persica campana, & melones *Ostionenses* decem, & uvarum *Lavicanarum* pondo viginti, & sicedulas centum, & ostrea quadringenta. *Vguccio Fagiolanus* exsul & jam senex apud *Canem Scaligerum Veronæ* gloriabatur in mensa se juvenem quaternos capos acules, & totidem perdices, item hædi clunes asios, & vituli in factum pectus, præter falcamenta una in cæna escasse. Huc pertinere videtur vir prodigiose vastitatis, *Maximilianæ Casaris* tempore, qui vitulum crudum cum ove incocta una devorabat vice. Nec non *Suidrigellus Dux Lithuania* qui in sex cænam producebat horas, centum triginta utebatur ferculis. *Sylv. l. 2. Comment. in Pannoniæ.* *Quin & Thymocreon Rhodius*, cujus Epitaphium tale erat.

Multa bibens, & multa vorans: mala multiq; dicens.

Ipse viris jaceo Timocreon Rhodius.

Cæterum nimium vorandi desiderium, si à præter naturali causa oriatur, Bulimos dicitur; & si cum vomitu fiat, canina appetentia. Fitque vel à succo ventriculæ mordente, vel toto corpore exhausto, vel aëte etiam frigido operante, vel denique vermibus. Hinc & *Brutus*, cum *Dyrachio* in *Apolloniam* per nives iter faceret, eum fere contraxit; & in muliere, postquam duodecim digitorum excrevisset vermem conquevit esurire; & alia desit postquam centum excrevisset vermiculos. Epidemium aliquando hoc malum *Ferraria* fuisse *Brasavolus* testatur, *Borussie* anno 1535. *Leonellus Faventinus* auctor est. *Gemma Frisius* cujusdam mulieris non ita grandævæ meminit: quæ nec ad momentum quidem sine ciborum vivere potuit ingestione, causam in Hepatis molem & monstruosam

ἰδιοσυγκροσίας conjicit. Nam aucta supra modum pinguedine & calore suffocato apertus est venter, detrahaque adipū libra propemodum viginti: inventum est epar integrus, turgidum sanguine spiritusque, sed impensus rubens ac mole ineffabili, ut sola magnitudine membra spiritalia compresserit. *Frisius l. 1. cap. 6. Cosmocris.*

ARTICULUS IV.

DE BIBONIBUS MONSTROSIS.

Συμποσία ναύτης ἢ κυλικῶν ἐρέτας difficile non est invenire. Vides nulla in parte mundi cessare ebrietatem, & ita quidem, tanquam ad perdenda vina geniti effemus, & effundi illa non possint, nisi per humanum corpus. Quod olim prædixit *Seneca*. Habebitur aliquando ebrietati honor, & plurimum meri cepisse virtus erit; id in moderna ætate evenisse forsitan existimandum est. *Optimus* censetur non qui sermone philosophico uti novit, sed qui multos maximosque calices exscavavit. *Galen*. Imo non tantum vinum & aqua, sed & fumi atque odores ad hanc mentis alienationem inducuntur. Non tamen omnes pari ambulant passu, sunt qui in hoc cursu palmam mereri volunt. In illo publico ἀποροποσίας apud *Alexandrum* premio, fuit *Promachus* quidam, qui ad quatuor congios pervenit. Congius autem cepit olim libras decem. Idem de *Proteo Macedone* apud *Arhanem* legitur. *Novellius Torquatus* *Mediolanensis* tres bibit congios, sed uno impetu, spectante miraculi gratia *Tiberio Principe*. *Plin. lib. 14. Histor. Natur.* Et quod amplius mireris, in eo (verba sunt *Plinii*) rara hæc gloria, non labasse sermone, nec levatum vomitione, non altera corporis parte dum biberet: matutinas obisse vigiliis: plurimum hausisse uno potu, plurimum præterea aliis minoribus addidisse: Optima fide non respirasse in hauriendo, neque exspuisse, neque ad elidendum in pavimento sonum ex vino reliquisse. *Cicero* filius duos exhausit congios. *Bonetus*, ut *Spartiani* verba habent,

H O
habent, bibi quantu
nus læpe dicebat. N
Quem tamen diu
si quando legati bar
tuler, ipse propin
per sonum cuncta per
sa, semper securus &
te Probi, adeuc in vi
mirabilis, ut quanti
que nunquam aut eja
retetur. In nuptiis
quidam lex congio
qui duos congios
lib. 3. Histor.

A
DE QU
Ebr

Cætum bibo
ratio. Tardiu
quam inebriati fu
antrosam nonno
movent. Hujus v
datur causæ. Qu
no affæri non sunt,
ab uno extremo a
sunt aut angustio
tem corporis cont
in conviviis loqu
naturalem à vino
num gravæ reddit,
conservat; qui ob
nivertum distribua
distendunt, cerebru
qui in conviviis ca
tosum bibunt, co
sui delectantur,

habent, bibit quantum hominum nemo. De quo Aurelianus saepe dicebat, *Non ut vivat natus est, sed ut bibat.* Quem tamen diu in honore habuit causa militiæ. Nam si quando legati barbarorum, undecunque gentium, venissent, ipsis propinabat, ut eos inebriaret, atque ab his per vinum cuncta pernosceret. Ipse quantum libet bibisset, semper securus & sobrius, & ut Onesimus scriptor vite Probi, adhuc in vino prudentior. Habuit præterea rem mirabilem, ut quantum bibisset, tantum mingeret, neque unquam aut ejus pectus, aut venter, aut vesica gravaretur. In nuptiis cujusdam Nobilis, tempore Lipsii, quidam sex congios hausit. De Camatero Logotheta, qui duos congios simul exhaustit, videantur *Nicetas lib. 3. Histor.*

ARTICULUS V.

DE QUIBUSDAM CIRCA
Ebrietatem reconditis.

Ceterum bibonum, ratione inebriationis, varia est ratio. Tardius alii inebriantur, citius alii: & postquam inebriati fuerint, retrorsum nonnulli feruntur, antrosum nonnulli; canunt quidam, jurgia quidam movent. Hujus varietatis, varietate etiam ab authoribus dantur causæ. Qui citius & magis inebriantur, aut vino assueti non sunt, & largius biberunt, (Natura enim ab uno extremo ad aliud sine incommodo non transit) aut angustiores venas nimis calidas, aut densiorem corporis constitutionem obtinent, aut nimium in conviviis loquuntur. Vociferatio quippe calorem naturalem à vino inflammatum adauget, caput plenum grave reddit, majorem vaporem multitudinera coacervat; qui ob continuum motum corrupti, per universum distribuuntur corpus, oculos inflant, tempora distendunt, cerebrum offendunt. Eadem illorum ratio, qui in conviviis calidi panis esu utuntur, vinum generosum bibunt, copia ciborum se ingurgitant, salis delectantur, os apertum tenent. Omnia enim

hæc maximam procreant sicim, quam frequentes bibitiones sequantur necesse est. Nec diversa illorum fors, qui panem in conviviis ubi est nigella, lolium & esumodi, seu panem secundarium & miliaceum comederint: hic enim spiritum somniculosum, & similem ebrietati passionem, ob crasforum vaporum inducunt multitudinem. *Canonher. l. 3. de Admiran. Vinic. l.* Huc denique pertinet defæcatum & à suis facibus defusum vinum. Nam, quamvis hoc ad sui conservationem sit imbecillius, & nullo firmamento nixum in vappam ocyus concedat (sæ enim sustinendo vinum radix est) tamen liquidius quia est, & in omnes bibentis venas penetrabile, sanguinem celerius incendit, inebriat, mentemque dejicit. *Iafon Pratens. de morbis cerebri.* Ast In hanc seriem mulieres non pertinent; nec qui vel austerum post dulce vinum bibunt, vel musto defætantur. Mulieres enim humidissimi sunt corporis, crebro depurgantur, patulas vias obtinent. *Macrob. in Saturnal.* quia tamen & debilius habent cerebrum; & augustiores capitis suturas, melius est cum *Alphonso Lupejo* dicere; furiosa raro accendi ebrietate, obtusa corripit sæpius. Vinum autem dulce poros obstruit; per quos vini austeri vapore ad primum sensorium ascendere poterat. Ebrietati denique dulcedo repugnat adeo, ut Medici eos qui ad periculum vino distenduntur, plurimum primo cogant vomere, & post contra fumum, qui in vinis mansit, melle illitum panem offerunt. *Macrob. Saturnal.* Varios gestus quod attinet, in varietate humorum partiumque fundantur. Quia fumi ex vino synciput partesque anteriores occupant, ex cervisia postica, retrosum ex hac temulenti aguntur, antrosum ex illo. Obliviosi illi ac somnolenti, clamosi isti & loquaces. *Lemn. l. 2. de Occult. c. 19.* Longinqua minus videt, quia spiritus optici crassiores redduntur. Sanguinei rident. Cholericus loquuntur & insaniant. Stupidus Phlegmaticus. Melancholicus tristis: & quia omnibus spiritus luminosi vaporibus turbantur tota diversorum colorum, circa lumen candelæ apparet omnibus. *Gordon. Lilio Medic. part. 2. cap. 21.* Lachrymas si profundunt,

ant, cum jucunditate
um in corpore profu
berantur vapore. *R*
imilitate est. Hinc e
qua impleta aqua, &
sem articulum nor
tini. Cæterum ebriet
tine, drasticam ingrit
tatur cæteris rubeficit
coale. restatur, calid
plicitam *Galien. l.*
Tantaque est inter
quis vinum dum e
tem coquatur, effi
quis crallos elevat
tribuant: *Aristotel*
tum trahere, corp
tis hedera tributur
is *Alexandro*: pu
menallo; croco à
pino pulmone ab
sumpto, ab *Aman*
vretu: pulvi ex lac
que à *Plateno* Prax
idem pulverem que
tum caustium draci
pique, campora gr
oliar unum ex vino a
redunt, hirtulinam
Pisino credimus: E
qui principio veris
cristallo, effusato,
idem illud quod dici
hoc carmen prolece
Lupiter his alta so
Non medicatum iud,

dunt, cum iucunditate id faciunt. Nam sic redundantem in corpore profundunt humorem, copiosoque liberantur vapore. *Rhodig. l. 12. cap. 4.* Balbutie causa humiditas est. Hinc enim lingua extenditur, sicut sponsa impleta aqua, & ob tumorem ac crassitiam sermonem articulatum non reddit. *Iacob. Pratenf. de Natura vini.* Cæterum ebrietati multa resistere experientia docuit, Brassicam imprimis crudam, illam præsertim quæ plus cæteris rubescit, id facere *Lemn. l. 2. cap. 11. de occult.* testatur, calidam maceratam capitique circumpositam *Galen. l. 2. de Compos. Medicam, cap. 5.* Tantaque est inter illam & vinum antipathia, ut si quis vinum dum ea coquitur instillaverit, ne postmodum coquatur, efficiet. Causam si quaeris, alii ex esu eius crassos elevati vapores, qui vinosos incrassent, scribunt: *Aristoteles* humores vinosos undique in alvum trahere, corpusque refrigerare reliquit. Eadem vis hederæ tribuitur à *Wechero*; apio, nucibus, lupinis, ab *Alexandro*: pulveri pumicis in aqua sumpti à *Fumanello*; croco à *Grotarolo de vini natura cap. 5.* caprino pulmoni ab *Africano*: lacti jessino stomacho sumpto, ab *Amando de Sancta Sophia. l. 1. de veris secretis*: pulvi ex lacte & farina hordei cum aceto sumptæ à *Platero Prax. Medic. Tomo 1. cap. 3.* adscribitur. Idem pulverem quandam sic describit. Recipe, *seminum caulium drachmanum unam, Coriandri drachmas quinque, camphora grana decem. Fiat pulvis, cujus cochlear unum ex vino austero exhibeatur.* At abstemium reddunt, hirundinum stercus pulverizatum & bibitum si *Plinio* credimus; Ruta comesta si *Merula*: humorum qui principio veris erumpit de vitibus: pani ex lolio confecto, exsiccato, & in pulverem redacto. Superstitiosum illud quod dicitur; Si quis ante primum potum, hoc carmen protulerit:

Iupiter his alta sonuit clementer ab Ida;
Non inebriatum iri.

ARTICULUS VI.

DE PANE.

Præcipuum nutrimenti fundamentum, & primum vitæ conservandæ fomentum in pane probe elaborato consistit. Hinc quidam à pascendo dici volunt; quidam, quia omni apponitur cibo πᾶσι deducunt. Ex variis conficitur. *Ethiopes* ex Orindæ pinsebant semine: *Ichthyophagi* ex piscibus Sole torrefactis. *Plin. l. 7. cap. 2. Egyptii* pastores è loti semine. *Plin. l. 22. cap. 21.* Ad montis *Vogesi* tractum prope oppidum *Burcken*, è vicino monticulo subtilem & candidam effodi farinam, ex hac ab incolis panes, & omnis generis placentulas confici, author est *Claudius Diodatus l. 2. Panthei Hygiassici cap. 4.* Addit autem veram illam farinam non esse, nisi miraculo locum dare velimus, sed potius pinguem illius terræ succum, temporis progressu & Solis æstu concretum, qui tandem in farinaceum pollinem abeat. Ex pane varia conficiuntur medicamenta. Aqua vitæ sic paratur, nobilissimus vitæ thesaurus. Recipe, *Panis optimi in tenues laminas secti quantum satis, impone calenti clybano, ut sensim optime exsiccetur ruffibus cœcti ad instar: mox crasso modo tusum aheno capaci indito, & ad singulam panis tusti libras adde aquæ fontane libras quinque, florum lupuli manipulum unum, anisorum unciam unam, coquantur simul ad unius partis consumptionem, cum parum refrigerint, effundi, & per sportam seu cribrum trajice, mox affunde aliquid fermenti tepida prius aqua dissoluti, doliolo include, & mulli instar fervere ac fermentari finito: tandem clarum separa, destilla, & ut spirituum vini rectificata.* Quidam panis recens ex clybano extracti, medullam vitreis vasis impostam destillant; cuius uncia quatuor Epilepticis magno exhibentur successu. Quinta essentia quomodo extrahi possit, vide in *Deodato*.

ARTI-

Nutrimenti usus
 rius: inventi car
 e for longa illius car
 tempore quadragesima
 Hippodori Platanic
 mirre sustinuit,
 si solitus. Imperat
 equa permansit. P
 equam vidit, Ro
 tuccandam post pro
 sola aeris insu
 aginta. Denique
 vvaldensi anno 14
 que liberos, solita
 quodecim nec cibo
 mentis ejus temp
 sunt ausi: Vocati
 auxiliterius aditu
 tum, & *Lostras*
 tergere aratam.
 quidam Neapoli na
 nis Argensis apud
 nam & Bernensem
 nitia cap. 6. Color
 simul. Hæntensem
 us amita apud Asi
 solymitana peregr
 omnia præter naco
 videat. Causa in il
 ritum, vel diminiu
 renæ metastaticæ ch
 quasi exsurgunt, vel
 cili non percipiunt
 remperies calida

ARTICULUS VII.

DE INEDIA STUPENDA.

Nutriti usque quamvis ad vitam sit necessarius: inventi tamen plurimi, qui, non obstante sat longa illius carentia, vivere. Divi *Augustini* tempore *quadraginta dierum* quidam sustinuit famem; *Olympiodori Platonici* alter, *quamdiu vixit nec esse nec dormire* sustinuit, sola in sole mora alimentum loco pacisci solitus. Imperatoris *Clotarii* puella *undecim* annis jejuna permanit. *Petrus Aponus* aliam annos *octodecim* jejunam vidit, *Rondeletius* quandam toto decennio, fecundam post prole parentem. *Hermolaus* sacrificulum sola aeris inspiratione superstitem per annos *quadraginta*. Denique *Nicolaus* quidam *Helvetius Vnderwaldensis* anno 1460, post susceptos ex conjugate quinq; liberos, solitariam vitam amplexus, per annos *quindecim* nec cibum nec potum gustavit. Alii abstinentiæ ejus tempus ad annos *viginti duos* extendere sunt ausi: *Bocatius* vero ad *triginta* annos aut hujus aut alterius adstruit inediam. *Mago Carthaginensis* etiam, & *Lasyrtas Lasonensis* sine liquidorum usu suam exegere ætatem, *Athen. l. 2. cap. 2.* Idem apud *Calium* quidam Neapoli natione *Tomacellensis* fecit: *Andronis Argiensis* apud *Aristotelem*. Tacebo interim *Constantinam & Bernensem* puellas apud *Quercetanum l. 2. Diæteticæ cap. 6.* *Colonensem* apud *Albertum l. 7. de Animal.* *Hajensem* apud *Nancelium*: nec vel de *Timonis amita* apud *Athenæum l. 2.* vel de Gallo ex Hierosolymitana peregrinatione reverso, dicam. Hæc vero omnia præter naturam fieri, nemo est forsitan qui non videat. Causa in illa conjicienda quæ vel tollunt appetitum, vel diminuunt eundem. Id autem fit vel quando venæ melsaraicæ chylum non attrahunt, & è ventriculo quasi exsugant, vel quando illa succio in orificio ventriculi non percipitur. Illud vel venarum obstructio, vel intemperies calida, vel alimenti propter copiam non

non evacuatio, vel orificii ventriculi à pituitosis humoribus obfessio causetur. Hoc vel ab influxu spirituum animalium inhibitione, & languore illorum, vel facultatis distractione, vel ventriculi intemperie & stupore oritur. Sed quia hanc appetitus sublationem mors non sequitur, aliam adhuc causam subesse necesse est. Hanc autem alii in nervorum in orificio ventriculi relaxationem conjiciunt, ex quibus est *Langius*: alii aërem inspiratione attractum spirituum pabulum fieri existimant, ex quibus *Quercetanus*: At cum illi causam vitæ non ostendant; de hõrum vero sententia sub iudice lis sit; isti etiam qui pituitosorum humorum congeriem accusant, in *Cachectis* eorundem copiam fateantur; magis placet *Sennerti* sententia, qui corpora talia pæne indissolubilia, nilque aut parum ex iis exhalare dicit; quod humore tenaci, bene concreto & compacto, & actioni caloris nutrimentum depascentis minime cedente, constant: caloremque missimum & placidissimum habeant, nec multum alimentum requirant. *Instit. l. 2. part. 3. sect. cap. 2.*

CAPUT III.

DE CONCOCTIONE.

ARTICULUS I.

DE HEPATE & LIENE.

Nutritio attractionem, retentionem, expulsionem, concoctionem, subordinatas habet: Concoctio vero vel est in ventriculo, vel in hepate & liene, vel in aliis etiam partibus. In prima fit ex cibo chylus, fæces & excrementa aquosa ejiciuntur: In secunda sanguis: bilis flava, serum Urina excernuntur. In tertia ros, gluten, cambiium; & tenuia quædam, quædam crassiora expelluntur. Quantum ad *Epar* nullum in *Mathia Ortelio* mercatore Antverpiensi inventum est. Integrum quamvis alias sit in homine, in brutis plures in lobos dividatur; tamen cum tribus lobis

HO
 foris puella quadam
 non habuit perulas. F
 que ex tremis fibrar
 tarum fuit. *Camerar*
 coppi inducitur. De
 in Pacificis sine eo: E
 nites absque eodem r
 or. *Hist. cap. 73.*
 tura & equis excin
 sus superimpositos
 pelii *Posterus*, Qui
 nam tum nimis ad
 ppati. Hinc *Traja*
 hoc discitente pl
 pscente minuitur c
liberorum excidere
 quæ quodam vigi
 tin. At in *Iacobo*
 magnitudine, in *Sp*

A
 DE M
 I

Q^{uo} Elementariu
 definiti non poss
 ni enim homo plan
 tula succos in se in
 tem ab interno illo
 tui *axipha* *axipha*
 hinc urinae reddunt
 in hæmorrhagia san
Doring. l. 1. de Mes
 ordium tam fervent
 bulliant, & pelve
 ficiant, quam ne
 cillare potest. *Schen*
 talia emittuntur,

bis in puella quadam repertum; in *Carolo Sabauda* quatuor habuit penulas. *Francisc. Puteus. l. 5. Apol. in Colecto* extremas fibras cirrhis prominentibus hirsutis ornatum fuit. *Camerar.* Labefactato illius calore, hydrops inducitur. De *Liene* pauca dicam. Inventa mulier Parisiis sine eo: *Holler. in observ.* & in Cauno homines absque eodem nasci auctor est *Plinius l. 11. Natur. Histor. cap. 73.* Hiinc & plebecula cursoribus sine noxa & equis excindi posse existimat. Tres sibi invicem superimpositos observavit *Fallopis*; duos *Montspeltii Posthii.* Quibus augetur, illis minuitur corpus. Nam tum nimis ad se trahit ex chylo, subtrahitque hepatis. Hinc *Trajanus* fiscum appellavit liemem: quia ut hoc ditescente plebs depauperatur: ut sic liene augete minuitur corpus. Visus tam *Magnus*, ut viginti librarum excederet pondus. *Columb. l. 15. Anatom. in nauta* quodam viginti tres pendebat libras: secur undecim. At in *Iacobo Antonellio* ovis columbacei conspectus magnitudine, in *Spoletano* marisupii in modum inania,

ARTICULUS II. DE HUMORIBUS IN GENERE

Solo Elementarium qualitatum æquibus humores definiti non posse vix dubitandum videtur. Vit enim homo plantis; hæc actes, amaras, & minerales succos in se interdum continent. Alterantur quidem ab interno illo archæo calore naturali; cum tamen sint ἀρρηκτὰ ἀνεπίδητα & ἰσχυρὰ permutari nequeunt. Hinc urinæ redduntur interdum, quæ lintea erodunt; in hæmorrhagia sanguis effunditur, quæ eadem efficit *Doring. l. 1. de Medicina & Medico.* In vomitibus interdum tam ferventia ejiuntur, ut lancibus excepta ebulliant, & pelves etiam argenteas æruginoso colore inficiant, quem nec lotio ulla delere, nec fortis frictio cassare potest. *Schenk Obs. l. 3.* Interdum crocea tam dulcia emittuntur, ut glycirrhizæ saporem referant; cum

cum tamen amara esse debuerint. *Cardanus Contro. 9. l. 2. tract. 5.* refert, è cuiusdam foeminae, quae venenum hauferat, vena aperta prodiiſſe non sanguinem, sed virentem quasi herbae succum usque ad uncias nomen: viri vero cuiusdam sanguinem emissum lacti simillimum fuisse. Habent autem humores mitos in corpore decursus & certas periodos. Viget sanguis, *Serano Ephesino* teste, qui Evangelistarum more spacia decursusque diei ac noctis per horas aequales metitur ab hora noctis nona ad horam diei tertiam, quibus hominis sanguis concoquitur ac elaboratur: Inde mens exorto Sole hilaris. Bilis flava ab hora diei tertia ad nonam, quo naturalis facultas secernit à sanguine choleram, eamque ad fellis folliculum dirigit: Inde homo pronus ad iram. Atra bilis ab hora diei nona ad noctis tertiam; Hoc tempore hepar defaecatur, à fordidoque eluitur excremento, idque secundum quosdam natura spleni destinat: Hinc tum mens hominis obnubilatur. Pituita ab hora noctis tertia ad horam nonam; tunc enim peracta cæna concoctio in ventriculo peragi incipit, cibusque liqueſcere: Hinc phlegma stomacho innatans, atque ad cerebrum delatum hominem somnulosum efficit. Si vero redundant & inter se connexi sunt, tempus non servant. Ceterum *Persæ* propter exercitationes pueriles modicas, eam conſequebantur corporis siccitatem, ut neque spuarent, neque emungerentur, sufflatoque corpore essent. *Varro in fragment.*

ARTICULUS III.

DE SANGUINE.

Sanguis mitifice à quibusdam sistitur. Annotat *Gesnerus* Fridericum Saxoniae Ducem, bufonem veru ligneo transfixum in umbra diligenter arefactum, syndone involutum, hamorrhagia laborantibus taudiu manu tenendum dedisse, donec intra manus caleſceret: ita sanguinem repressam. Facit idem gallina-
ceus

pullar, 6 eo in
mine flectione aper
tine experientia tel
bobius quodam
tura, frusto creta: a
egione maris sanguin
13. cap. 10. O
a pinoe in regno
condulus concidit,
pitiaretur, deſtrac
vero lapis ſitend
ſeſſus quibusdam
ſſe. l. 7. de reb.
ſitam egreditur,
tas enim continu
comprimi: Ven
mitentiam egred
ſente ſyncope, ce
ſſialis vaſa non am
Obſervatum in oc
micorum in ſubm
morus eſt & agit
ſiſſant ora, vel ſ
ſiſſa in argumen
ſuvertitur in aſſ
uionem experit
i qua moſs accendit
ſu prorsip, tum
olant ſpiritus inſ
ſorem circumſiſſa
ſanguis aliquand
Comitialis morbi
humani cepidi a
tum, qui latien
Meri Antonii P
bar; conſulti Cha
ginem Faſſina
cum Caſare jun
depoſitus; ſed in

ceus pullus, si eo in loco ubi Galli castrari solent, foramine sectione aperto, pars intrudatur læsa; successum experientia testatur *Platerus l. 2. de vit. cap. 5.* Nobilibus quædam Matriona, sanguinis è naribus fluxum, frusto cretæ albæ digito annulari contento, è regione naris sanguinem fundentis, reprimebat. *Forest. l. 13. cap. 10.* *Orosius* etiam scribit de Nahodaguca principe in regno Malacca, qui multis vulneribus confossus concidit, ne gutta sanguinis emissa; Cum spoliaretur, detracta ex auto armilla, fluere cepit. Ille vero lapis sistendi vim habere dicebatur. Eruiit ex bestiis quibusdam, quas Sinenses Cabrisias appellant *Oros. l. 7. de reb. Africis & Indicis.* Quod per venam sectam egreditur, distensio vasorum in causa est. Motus enim continuus arteriarum venis adjectorum venas comprimit: Venæ autem si aperiantur, sanguis ob non resistantiam egreditur. Hinc in venæ sectione aggrediente syncope, cessat sanguinis egressus. Spiritus enim vitalis vasa non amplius distendit. *Bartholin. probl. 5.* Observatum in occiso ad rei præsentiam subsilire, ad amicum in submerso. Hujus dum quaeritur causa, vel motus est & agitatio, qua venarum referantur & dehiscunt ora, vel symphatia & antipathia; Alterius vindicta in argumento ponitur. *Qui vulneratur dolenter convertitur in assilientem* inquit *Rhodigin.* *Cogitatio ultionem expetit avide; ad id repente inardescit bilis, à qua mox accenditur sanguis, totaque vi sese ad vulnus proripit, tum fomenti causa, tum vindicta. Convolutant spiritus insimul, qui levitate insita mox auctorem circumflunt, cujus calore perseverant, persistantque aliquandiu.* *Rhodigh. 3. Antiqu. c. 12.* Comitialis morbi olim putatum remedium, sanguinis humani tepidi adhuc potus. Diabolicum inventum, qui laniena mortalium gaudet; & noxium. *Marci Antonii Philosophi* uxor gladiatorem deperibat; consulti *Chalcei* occidendum judicarunt; sanguinem *Faustina* propinandum, sequente corporis cum *Cæsare* junctura. Factum; & amor quidem depositus; sed infans natus gladiatorii animi, Rempubl.

publ. pessumdedit. *Iul. Capitol.* Langius refert pastoris
 eujusdam filium ad latrocinia pusillanimum, panis
 gleba sanguini humano inuncta devorata, audacissimum
 ad omnia scelera redditum. Carmanis id inerat
 peculiare, ut in conviviis percussa faciei vena, pro-
 fluentem inde cruorem vino commiscuerint atque
 propinaverint; amicitia finem statuentes, sanguinem
 gustasse mutuum. Sed hæc ad *Ritualia* pertinent. Anno
 Christi M. X. in Pago Bruhesare in villa Anfrede
 continuis viginti quinque dieb. fons quidam sanguine
 manavit ac vicinum vadum omnibus conspicientibus
 infecit. *Lycost. in ostentis.* Eundem Spiræ ex penibus
 an. MCIV. fluxisse *Abbas* apud Lycosthenem testatur.
 Hoc etiam. Ex sanguine humano lampas quædam vitæ
 & mortis attemperatur, de qua *Ernestus Burgravus*
 ita scribit. Lampas hæc, sive lumen incensum semel,
 ardet jugiter, quoad homo ille, è cujus aptatur sangui-
 ne, vitalem ducit spiritum, atque eodem quo eundem
 efflat ipse, horæ sive momento sive punctiustio, si-
 mul cum eo extinguitur. Scito insuper si flamma lucu-
 lenta sit, elevata, tranquilla & immota, nihil homo
 iste quod vel corpori vel animo grave sit, sentit: Sin-
 vero secus habeat, & assurgens flamma varie scintillet,
 aut depressior sit, aut nubilosa & torpida; indicium tibi
 anxietatis, tristitiæ, cæterorumque pathematum
 esto. Perpetuo enim ex congenitis Microcosmi influ-
 xibus astralibus, ac naturalibus inclinationibus (cum
 & sanguis ille à sanguine ipsius hominis, & Corpus
 ejusdem à substantia hujus ipsius sanguinis, à quo san-
 guis ad præparandam mutuo quasi sumptus est, enu-
 triatur) flamma ista pro statu & habitu istius ho-
 minis sive prospero, sive adverso emicat, & spectan-
 dam se præbet. Pyromantiam appellant *Sennertus*
 & *Diodot.*

ARTICULUS IV.
DE URINA & DE
RENIBVS.

PRÆter aquosam substantiam aliud aliquid in urina recondi multa suadent. In morbis enim copiosæ redduntur, nullus quamvis præcesserit potus; & animalia quæ nil bibunt, mingere observatum est. Medici ex colore, tenuitate & crassitie multa prædicunt, & Chymici salem inveniunt in resolutio. Illud autem quicquid est feri nomine, dicitur, quod sal est in cibo & potu superfluum, alendoque corpori inutilis. In cibis certe sal reconditur ut condimenta exigunt, plantisque eo abundare destillationes ostendunt. Ex urinis salium genera elici notissimum est. *Egineta* Chrysolam faciendam ex urina docet oriri. Nitrum ex terra, animalium urina & excrementis imbuta, parari scribit; *Baccius* modum ostendit: *Fit sal nitrum* (verba ejus) *hodie ex acerrimo lixivio, quod excolatur ex fimo & stercore antiquo vel putri, è cæmeteriorum materie, terrisque simul studio quodam computresactis, affusa pluries in tiniis ligneis eadem aqua. Coquitur hoc lixivium in magnis caldariis, sitque sal nitrum longis ceu salis fibræ in fundo concretescentibus. Hinc igitur Rufus Ephesinus. Urinam dixit esse nitrosam humorem in vesicam delabentem. de appell. corp. human. cap. 36.* In lotio à canibus demorsorum canum apparere imagines, scribunt Arabes; & conjicit causam in imaginationem *Aben Zoar*. Sed veneni id tribuendum videtur efficacitæ, quod hominis constitutionem valde immutat, & caninam quasi efficit. Nam & humores ab eo ita corrumpuntur, ut animalcula quædam catellis similia in corpore generentur. *Sennert. l. 2. p. 3. f. 2. cap. 4.* Certe vermis in vesica nasci comperit est. Nam & mulier quædam spithamæ longitudine unum excrevit, & virgo nobilis cimicum magnitudine multos. *Schenk. l. 3. Obs. Quin Carolus Comes Mansfeldius*
picæ

pica simile animalculum eiecit, Durecus millepedi.
 Calculosorum vero quidam duos acuto capite, corni-
 culato, ventre & dorso testula inductis, instar testudi-
 nis nigros, nisi quod rubebant ventre. *Pareus l. 19. c. 3.*
Holler. de morb. internis. Emitit alter scorpionem vi-
 vum, conchyliacea alter *Schenck. Obser.* Via qua foras
 eiecitur utina omnibus nota est; accidit tamen inter-
 dum peregrina evacuati. Paulo infra glandem Bonini
 filius emitit, nec non patricia quaedam apud Haga-
 noenses familia; per umbilicum puella. Seni cuidam
 vinitori per sinistrae natis ulcus transudabat: per femur
 & coxam egrediebatur militi, per alvum aliis, *Schenck.*
in Obs. Fernel. l. 6. Patholog. cap. 13. Quantum ad re-
 nes, tres aut quatuor à *Gemma* sunt visi *l. 2. Cyclogn.*
 vnus à *Wolphio* & *Columbo l. 15. Anatom.* affixi jecori,
Augusta ab Holtzapfelio. Pinguedo illorum adeo
 concreta & dura aliquando inventa est, ut lapidis duri-
 tiem fere æquaret. *Eustach. de Renib. c. 45.* substan-
 tiam in Carunculas resolutam: *Saxonia.* In illis etiam
 calculi ex fæculenta materia falso ac lapidescenti succo
 permista generantur, monstrosi interdum. In *Generali*
quodam Carmelitarum alter ren lapidem continebat; qui
ab amplo caudice principium sumens, in octo ramos iuxta
canaliculorum vasis urinarii formam atque numerum
divisus, coralli truncum & surculos elegantissime amu-
labatur: ac præterea vni caro valde contracta & immi-
nuta ita firmiter huic lapidi undique adharebat, ut depo-
sita propria figura, quasi crassa quadam cutis ei obducere-
tur. *Eustach. ad Cap. 44. de Renib.*

ARTICULUS V.

DE SUDORE.

Sanguineum quosdam sudasse sudorem refert *Aristo-*
teles. & *Fernelius l. 6. de part. morb. c. 4.* anima-
 vertit sanguinem interdum ab extremis venis, quæ in
 cutem desinunt, multis in locis effundi. Fuit etiam
 quidam, cui singulis mensibus per cutem, qua ima je-
 coris

coris pars subjacet, sanguinis libra quasi ex vena aperta effluebat; quo evacuato nullus discernere poterat, unde evacuatio facta esset. *Beniven. Praefectus* denique *Montis Marini*, cum in obsidione ejus ab Augusto, *Saluciarum Principis filio* notho, quasi ad colloquium fuisset vocatus, & captivus detentus, morsque interminata nisi locum redderet, tantopere indignæ mortis metu affectus est, ut sanguineum sudorem toto corpore funderet. *Thuan. l. 11. Histor.* Causa ab *Aristotele* in duo conjicitur, sanguinis nimirum tenuitatem, cuius raritatem & pororum apertionem. Addi his potest facultatum nutritioni inservientium debilitas, si retentrix non retineat, fortiter expellat expultrix. *Sudor Anglicus* morbi genus est, anno 1486. in Anglia ortum, & in Germania anno 1529 ita grassatum, ut colloquium *Zwinglii & Lutheri* solveretur. Vis ejus tanta, ut vel intra quatuor viginti horas mors occuparet affectum; vel si exsudasset, sanitas. *Thuan. l. 6.* Furnum quendam ingressum, sudorem ingentem sibi elicuisse, & sanitatem adeptum, observationes docent Medicæ: sed quotquot deinde de illo pane, qui postea in hoc furno excoctus fuerat, comederunt, rabida abreptos morte, adjiciunt. *Riqu. de febr. sudor. in Epistol.* Quamvis autem & sudor ceteris paribus inter bonæ criseos indicia ponatur: tamen lethalem esse frigidum extra dubium est. A calore enim partium solidorum emortuo existit; Cum ob calorem febrilem intus ferventem erumpens, in partibus exterioribus calore jam destitutis refrigeratur. Hinc noster *Hippocrates l. 4. Aphorif. 37.* Sudores frigidi, si cum febre acuta profuant, mortem ostendunt; cum mitiore autem diurnitate morbi. In templo *Lateranensi* circa annum *Christi Millesimum primum Sylvestri 11.* sepulchrum ossium collisione & sudore emisso, ab eo tempore quo is in id positus est, dicitur semper Pontificum prædixisse mortem.

ARTICULUS VI.

DE INSENSIBILI
TRANSPIRATIONE.

QVemadmodum in magno mundo vapores ex humidis extrahuntur locis vi solis & astrorum: sic in homine minore illo mundo, vi insiti caloris, idem fieri concedendum est. Ne vero illi uniti in humano corpore intemperiem excitarent, & febrium causarentur incommoda, patulum DEVS & porosum humanum fecit corpus, per quod illi ipsi foras feruntur vapores; idque ita subtiliter, ut ullis sensibus vix queant percipi. Attamen Sanctior. Sanctiorius accuratissime istud quicquid est observasse, & ponderasse visus est. Hinc illi Statica Medicina, in qua inter ceteros Aphorismos & hi sunt: I. *Perspiratio insensibilis solet esse longe plenior quam omnes sensiles simul unite.* II. *Si corporis pondus plus solito augeri incipiat, sine majore cibi vel potus additione, vel sensibilibus excrementorum retentione: facta est adiapneustia.* III. *Perspiratio quae salubriter aufert è corpore multum, idque inutile pondus, non est quae cum sudore fit, sed ille halitus invisibilis, qualis hyeme uno die naturali ad quinquaginta uncias & ultra exhalare potest.* IV. *A somno ante excretionem sensibilibus excrementorum quisque sentit se leviores, quia revera factus est levior solito tribus libris circiter.* V. *Spacio unius noctis sexdecim uncia lotii plus minusve; quatuor cunctorum excrementorum per alvum, quadraginta & ultra per occultam transpirationem evacuati ut plurimum solent.* VI. *Pluribus unica die naturali per insensibilem transpirationem tantum evacuatur, quantum per alvum quindecim dierum cursu.* VII. *Si aeri aestivo frigis superveniat, illa die supposita bibendi libertate, tertiam partem circiter perspirationis exire prohibet. quae nisi fiat sensibilis, facile ad putredinem vel ad Cachexiam disponit.* VIII. *Aestate corpora temperata sunt minoris ponderis quam hyeme*

nitius libri circiter
frigore, eodem die
nitiam magna ex pa
nitio animalis ali
na libram circiter pe
no verum liberius
de referat, si inter e
nem, illis noctis per
quadraginta uncias
III. Cibi multum n
sena ad prandium
uncias. XIII. Cibi ce
in plurimum ultra
be. XIV. Caro veru
perspirat enim na
terra solida edulsi
orientem solita
insensibilem cursu se
multis esse quadra
viginti.

C

DE A

A

DE C

Quantum duo
vel inret mont
collocantur. Prio
Gerepus decanus n
temporum evid
moustrant. Expe
videmus gigantes
Gigante, sicut
da, & sic essent
Lant' armatorum

me tribus libris circiter. IX. *Æstate calori superveniente frigore, eodem die libra circiter excrementorum insensibilium magna ex parte disflari prohibetur.* X. *Ap æquinoctio autumali ad solstitium hyemale qualibet die minus libram circiter perspiramus; inde usque ad æquinoctium vernum liberius incipimus perspirare.* XI. *Stomachus cibo refertus, si inter dormiendum absolvat primam cœtionem, illius noctis perspiratio magna ex parte ascendit ad quadraginta uncias; si non absolvat, ad octodecim circiter.* XII. *Cibi multum nutriendes, excepta carne vervecina, à cena ad prandium non solent perspirare ultra octodecim uncias.* XIII. *Cibi copiosi sed tenuis nutrimenti, noctis spacio in plurimum ultra quadraginta uncias perspirare possunt.* XIV. *Caro vervecina facile coquitur & est vaporosa. Perspirat enim noctis spacio trientem libra magis quam cetera solida edulia.* XV. *Somnus inquietus impedire solet trientem solita perspirationis.* XVI. *Perspirationem insensibilem cursu septem horarum in dormiente, invenâ in multis esse quadraginta unciarum circiter, in vigilante viginti.*

C A P U T I V.

D E A C C R E T I O N E.

A R T I C U L U S I.

D E G I G A N T I B U S.

Gigantum duo sunt genera. Vel enim sunt populi vel inter montia ob materiæ vel agentis errorem collocantur. Priores generis Gigantes fuisse vel esse *Goropius Becanus* negat. At sacre scripturæ testimonia exemplorum evidentia, modernaque experientia de monstrant. Expresse exploratores *Numer. 13. v. 33* Vidimus gigantes filios Hanak, qui superant reliquos Gigantes, ita ut videremus in oculis nostris esse ut cicada, & sic essemus in oculis eorum. *Emmeorum* vero & *Zamzumaorum* nomina, quid nisi giganteæ gentis

tis tituli? Gothos olim ob insignem magnitudinem
 corporum admiratum Iustinianum testatur Proco-
 pius; ex gigantea appellationem cepisse magnitudi-
 ne nonnulli existimant. *Bartholin. de pygmaïs c. 5.*
Mela l. 3. cap. 4. apud Indos tantæ proceritatis fuisse
 homines scribit, ut Elephantibus maximis tanquam
 Equis uterentur. *Patagones* in America duodecim spi-
 thamarum esse, qui una bucca duas carnis aut piscium
 libras sumunt, aquæ tantum uno haustu bibunt, quan-
 tum duodecim hominibus sufficere posset, sagittas de-
 nique adeo profunde in gulam demittunt, ut in ventri-
 culum pervenire existimantur (*Cardan. l. 8. c. 43. de*
rerum varietate) notissimum est. Ibidem apud Caniba-
 les Gigantem à se visum innuit *Pigafetta*, qui supra
 multos homines eminebat à cingulo: Circa vero fre-
 tum Magellanicum sub polo Antartico se vidisse ho-
 mines, quorum cervix ad brachii dimidium protenda-
 tur, constantissime affirmat. In posteriorum Gigan-
 tum censu *Goliathum*, & illos quorum 2 *Samuel. 27.*
 fit mentio, reponimus. *Augustinus* dentem molarem
 cuiusdam vidit; qui si in nostrorum concisus fuisset
 modulus, centum potuisset efficere, *l. 15. de Civit.*
 DE I cap. 9. In Drepano Siciliae inventi singuli trium
 librarum comperti sunt. *Fulgos. l. 1. cap. 6.* Lucius Flac-
 cus & Metellus triginta cubitorum bello Cretico inve-
 nente corpora. Ibidem rupta terræ motu terra, quadra-
 ginta cubitorum repertum est. *Plin. l. 7. cap. 26.* Alibi
 puella inter fluctus quinquaginta cubitorum in longi-
 tudine visa, quatuor in latitudine inter humeros, chla-
 myde purpurea amicta: *Vincent. Histor. Natur. l. 31.*
s. 5. Lisle Iohn cuius coxendix in Scotia asservatur,
 quatuordecim pedum altitudinem habuisse dicitur.
Finnanum quendam sub Eugenio Scotorum Rege septem-
 num cubitorum proceritate fuisse, refert *Hector Boë-
 rius l. 7. Histor. Scotica.* Scaliger Mediolani tantæ staturæ
 juvenem in Xenodochio vidit, ut stare non pos-
 set. In China stipatores regii quindecim pedes æquant,
 & talium quingentos Rex habere dicitur. In Hollan-
 dia juvenem novemdecim annorum octo pedes Geo-
 metricos

meticos cum dimidi-
 casis Consultissim
 oceanus. Not hoc in
 am anorum vidit
 thamarum. Quid v
 bertius. Refert an
 Hollandia Comite
 Francia. Regi
 no faminum, na
 m nri passus vid
 ore, ut bina do
 manibus porta
 ludica appendeban
 to esto viri fuere,
 a Johanni Casimi
 obis sufficit, pra
 sumo qui urant
 mtoque caloris
 dicit humiditas.
 ucoli.

Pygmaïs nomen
 est. *Plato* enim
 deno ad initium usq
 lio Ebrais à Goro
 tum genus. Alii m
 tatur gratia, casu
 ni sunt, quæ ve
 llo dari non est q
 parvus in Egypto
 maior; qui & pru
 none clato generos
 que annos viginti
 cap. 37. Lugduni
 Casim, de Giganti

metricos cum dimidio longum, se vidisse ad me per-
 scriptis Consultissimus Dn. Brinkius Consul Harder-
 vicenus. Nos hoc ipso anno puellam Leydæ septende-
 cim annorum vidimus, staturæ quatuordecim fere spi-
 thamarum. Quid vero de alia in descriptione *Zelandiæ*
Bertijs. Referunt annales nostri, ait à *Gulielmo Bono*
Hollandiæ Comite, ad nuptiarum solemnia *Caroli Pul-*
chri Franciæ Regis adductam fuisse inuistrata corporis
 mole fæminam, natione *Zelandam*, præ quâ proceri et-
 iam viri pufiones videbantur: tanto etiam erat virium
 robore, ut bina dolia cerevisiæ referta ambabus urrin-
 que manibus portaret, quæ singula quadraginta pondo
Italica appendebant, trabemque, cui atollenda impa-
 res octo viri fuere, quò vellet transferret. Plura qui vo-
 let *Iohannis Casinonis* librum de Gigantibus videat,
 nobis sufficit, præcipuorum quædam attulisse. Alias,
 plurimo qui uiuntur cibo, minus speciose adoleſcunt,
 Suffocatio caloris nativi in causa, quam immodica
 adfert humiditas. Idem in morbis accidit. *Lem-
 in occult.*

ARTICULUS II.

DE PYGMÆIS.

PYGMÆIS nomen à magnitudine cubitali impositum
 est. Πύγμα enim est intervallum, quod à cubiti
 flexu ad initium usque parvi digiti procurrit. *Gamma-*
dim Ebræis à Gomed seu cubiti mensura. Duplex illo-
 rum genus. Alii minimi in magnatum aulis ludibrii a-
 luntur gratia, casu monstrorum instar geniti. Alii ge-
 niti sunt, quæ vel alicubi sit, vel aliquando fuerit.
 Illos dari non est quod ostendam. Sub *Theodosio* adeo
 parvus in *Ægypto* quidam, ut perdice non videretur
 major; qui & prudentia polluit, & voce suavi ser-
 mone clato generosæ mentis præbuit specimina, vixit
 annos viginti, *Nicephor. lib. 12. Eccles. histor.*
cap. 37. *Lugduni* duos cubitalis mensuræ *Iohannes*
Casinon, de Gigantibus p. 76. vidit: quorum alter bar-
 batam

bam habens promissam, eleganti fac conspiciebatur forma. Vlnæ longitudine forminam, anno 1630 *Falcoburgi* pago unius à *Leyda* lapidis, ipsi vidimus. In nuptiis Ducis *Bavaria* nanus erat, qui integre armatus cum brevi hasta, gladio accinctus, in artocreas occulatus: ut non conspiceretur, & in mensam appositus, fracto artocreate erumpens, & stricto gladio, gladiatorum in morem saliens, omnibus risum & admirationem incussit. *Plater. l. 3. Obseru.* *Dresdæ* in arcæ *Electoris Saxonie*, pygmæi ostenditur sceleton; altitudine infra cubitum, ossium soliditate & omnium proportione tanta, ut Embryonis ossa suspicari quis possit. *Bartholin. de pygm. cap. 6.* In *Marchia & Lusatia* integrum sceleton; cum cranio, duos pedes & tres digitos longum inventum *Leonhardus Turnbuciferus in German. Pifone, memorat. l. 7. cap. 84.* Quia vero sæpius in istis partibus effodiebantur urnæ, à pygmæis in terra confici vulgus existimat: hyeme viginti pedum profunditate latere, circa festum *Pentecostes* unius ulnæ, ejusdem est opinio. Pertinent huc macilentorum exempla, ex quorum multis *Philetæ Coi, Cinesæ, & Hipponactis* produxisse sufficit. Ille tam macro erat corpore, ut ferreas plumbeasve soleas in calceis habuerit, ne à vento abriperetur. Iste *Philyrini* nomen apud *Aristophanem* obtinuit, quod cortice *philyræ* se cingeret, ne à vento inflecteretur. Hic quamvis tenuis, tam validus tamen, ut vacuum *lecythum* per maximum spacium coniceret: cum leviora corpora non violentam habeant lationem, qua aërem distumpere nequeant. Alterum genus aliquando fuisse multitudo scriptorum posset persuadere. Inter cæteros *Cæstias Indicus* sic habet: *Media India* nigros habet viros, qui *Pygmæi* appellantur, eadem qua *Indi* ceteri lingua utentes: sunt autem valde parvi; adeo ut bona pars dimidii cubiti magnitudinem, qui autem eorum maximus, duorum cubitorum magnitudinem non superet. Capillum autem usque ad genus & infra etiam demissum, barbam quoque quibusvis aliis hominibus promissorem

H
 rem est. Alq
 exoria est, nullo
 quidem à tergo mult
 catem ante ad pedes
 que pilo obstruerunt
 venter. Sed & ve
 que magnum, ut ad
 danti porro simi atque
 equi nostris pares
 negotiorum acco
 utraque veterina
 operant. Horum t
 suo comitatu h
 ni. Infirmi aut
 diti legibus utun
 diti corvis, milior
 lacus est apud eo
 labens; cui, quæ
 peruenas, quod qu
 variegatis per eum
 tur autem & oleo
 tunc est, quod è la
 tonius *Pigafetta* in
 contempit, sed &
Melanoisicis, ultra
 tique de reb. Indic
 peros, qui atatis
 erat.

- C

DEGL

A

D

Semen nobilissim
 tis redditi injuri
 tum serum essentia

florem gestant. Atque adeo postquam illis promissa barba exorta est, nullo jam vestitu utuntur, sed capillos quidem à tergo multo infra genua demittunt, barbam autem ante ad pedes protrahunt: deinde cum totum corpus pilis obduxerunt, seipsos cingunt illis vestimenti loco utentes. Sed & veretrum illis est valde crasum, adeoque magnum, ut ad pedum usque malleolos pertingat. Sunt porro simi atque deformes. Oves autem eorum sunt agnis nostris pares; boves & asini ad nostrorum arietum magnitudinem accedunt: equi item eorum, & muli, ceteraque veterina animalia arietes magnitudine non superant. Horum Pygmaeorum tria millia Rex Indorum in suo comitatu habet. Sunt enim sagittarii peritissimi. Iustissimi autem sunt, & iisdem quibus reliqui Indi legibus utuntur. Lepores & vulpes non canibus, sed corvis, milvis, cornicibus & aquila, venantur. Lacus est apud eos octingentorum stadiorum ambituum habens, cui, quoties à nullo vento agitatur, oleum supernatat: quod quidam ex ejus medio scaphis hauriunt, navigioli per eum navigantes, atque eo utuntur. Vvuntur autem & oleo ex sesamo & ex nucibus: sed praestantius est, quod è lacu illo hauritur. Haecenus sile. Antonius Pigafetta inter Moluccas in insula quadam eos comperit; sed & in insula Caphi. Jovius l. 3. de rebus Moscoviticis, ultra Lapones esse scribit. Odericus denique de reb. Indicis l. 1. trium palmarum à se comperitos, qui ætatis anno quinto jam gignerent asserat.

- C A P U T. V.

DE GENERATIONE.

ARTICULUS I.

DE SEMINE.

Semen nobilissimum in generatione principium multis restitit injuriis. Id vel ex eo apparet, quod multarum rerum essentia in multis mutationibus integra, &

sub alterius formæ dominio delirescere potest. Alatur capra herbis quibusdam purgantibus: lac capræ illius bibat nutrix, fiet ut infans qui hoc suserit, purgetur: Cum tamen in ventriculo capræ herbæ illæ mutantur in chylum; ex chylo fiat sanguis in hepate, ex sanguine in mammis lac. Lac hoc ubi nutrix bibit, rursum fit ex lacte in ventriculo nutricis chylus, ex chylo sanguis, ex sanguine lac. *A side digno viro accepi*, inquit *Sennertus de Cons. & Dissens.* e spuma canis rabidi in veste vel linteo hærente animalcula quadam parvis catellis simillima progenita fuisse. Solet interdum in virginibus & viduis salacioribus retentum putrescere in utero, deleteriam acquirere vim, & mirifica excitare symptomata. Vapor enim malignus suscitatus, intestina, ventriculum, hepar ac diaphragma comprimit, respirationem tam exilem reddit, ut ad sensum plane perisse videatur. Cum imminet, res aliqua à regione pectinis & umbilici versus diaphragma, & ventriculi orificium ascendens sentitur, cordis palpitatio, cardialgia, vertigo, & pallox oboritur. Dum præsens est, subito mulier præsternitur, respiratione, loquela, visus privatur (multæ sic per triduum jacuere; pro mortuis sepultæ nonnullæ; quædam à *Vesalio* summa cum infamia dissectæ). Epilepsia, convulsione & delirio interdum infestatur; & pro ratione maligni vaporis in hanc vel illam irruentis partem, afficitur. Exaudiunt interdum ex imis visceribus miræ voces; ranarum coaxatus, serpentum sibilli, crocitus corvorum, galloꝝ cucurritus, latratus canum; quæ pro viarum & erumpentis spiritus proportionè casum effingere *Gemma Frisius l. 1. cap. 6. Cosmoerit*, existimat. Præsidis Rhodomatagensis filia continuo videbatur, nec à risu quacunquẽ tandem re adhibita dimovebantur. *Holler. de inter. morb.* Accidit interdum ut imaginatione læsa, Melancholia laborent, Diabolum præsentem sibi imaginentur, furorem uterinum, & Melancholiam errabundam; (hæc mense Februario præsertim viget, & autumno cumulatè) acquirant. His positis diversa & mirabilia in diversis etiam linguis pro-

H
 profert. Concupi
 furus, & circa n
 medici inueneru
 urf. 3. Imo legi
 licatas morbo,
 tum ordo formati
 venes primo om
 finis pars concl
 vultur calor. P
 salineantur; &
 utis perfitiuntur
 nam absolutam
 tempore tres qu
 ubri, cordis;
 ra fere filament
 inem præbere,
 mina, apparen
 de superfixatio a
 mo simillim, a
 scicillæ ejusdem
 procuratoris ejo
 rum quinque
 mentum edito
 enia est. *Plin.*

A
 DE ME
 G

PRigiditas mi
 minis absfama
 peradeft fecus, i
 singulis mensib
 les sine diere M
 primordia: m
 collum detemin
 mis pendalis, a
 quædam passan

proferti. Concubitus ab obviis expeti, nocturnos dis-
 scursus, & circa mortuorum sepulchra latebras quari,
 medici innuunt. *Henr. Petrejus Nosolog. Harmon. Dis-*
curf. 3. Imo legimus Milesias virgines, cum hoc con-
 flicitas morbo, violentas sibi intulisse manus. Cate-
 rum ordo formationis est iste. Membranæ fetum am-
 bientes primo omnium formantur. His enim nobilior
 feminis pars concluditur, spiritusque ac feminis ob-
 vallatur calor. Partes post spermaticæ simul omnes
 delineantur; & suo quæque ordine pro ratione digni-
 tatis perficiuntur. Aliæ tamen citius, aliæ tardius for-
 mam absolutam accipiunt. Hinc primo conceptus
 tempore tres quasi bullæ, spiritibus turgentibus, quæ ce-
 rebri, cordis, & jecoris sunt rudimenta, & innume-
 ra ferè filamenta, quæ venis, nervis, & arteriis ori-
 ginem præbent; & solidarum partium quasi sunt sta-
 mina, apparent. *Sennert. l. 1. Inffit. c. 9.* Interdum
 & superfætatio accidit. Ea gemino partu alterum ma-
 rito similem, alterum adultero genuit. Proconnesia
 ancilla ejusdem diei congressu unum domino, alterum
 procuratori ejus; alia quædam unum justo partu, alte-
 rum quinque mensium edidit: alia denique septem
 mensium edito peperio, insecutus mensibus geminos
 enixa est. *Plin. l. 7. Histor. Natur. c. 11.*

ARTICULUS II.

DE MENSTRUO SAN-
GVINE & LACTE.

Rigiditas mulierum, & generatio facit, ut non o-
 mnis absumatur in eis sanguis. Quia vero non sem-
 per adest fœtus, in vasis circa uterum tum colligitur, &
 singulis mensibus foras, ne graventur, expellitur. Men-
 ses hinc dixere Medici. Prima juvena expulsionis sunt
 primordia: modum fluxionis uteri vel fundus vel
 collum determinat. Observatum recens natam, mam-
 mis pendulis, alarum & pubis ornatam pilis, quin-
 quennem passam decursum etiam sine dispendio:

Schenck. l. 4. Observat. Quin quærit natura alibi viam, dum sueto nequit ire tramite. Puellæ Saxonicae per oculos fluebant: Ex auribus religiosae cuidam: per nares uxori Parei: per vomitum Sturgardianae puellæ: per sputum in Chio insula ancillæ: per mammæ nonnullis apud Amatum: per umbilicum mulieri Tridentinae; & quod mirum per minimum manus digitum & per annularem sinistrae manus mensibus singulis Moniali: *Ludov. Mercat. l. 1. cap. 7. de mulier. affectib.* Non uniformis autem omnibus est fluxus. Bene habitæ bis in anno habent sine dispendio: quædam ne semel quidem. At antequam concipiant, solere habere *Hortensius* prodit *Instit. Medic. l. 1. cap. 28.* Qui ex matribus sero menstrua passis nascuntur, infirma ut plurimum sunt valetudine. Sic fuit in *Francisco II. Rege Galliarum*, qui per nares mucore nunquam emisso, raro per os excreatu purgabatur, decumbente interim in auriculam excrementorum colluvie, ac per eam exonerante se cerebro, quod tandem lethali putrefactioni causam præbuit. *Thuan. l. 23. Histor.* Vim illi venenatam inesse affirmat *Plinius*, dum *l. 7. cap. 15. l. 19. c. 1.* scribit: Nil facile reperitur mulierum menstruo magis monstrificum. Acescunt super ventu musta: sterilescent tactu fruges: moriuntur insita: exuruntur hortorum germina, & fructus arborum quibus insedere, decidunt: speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur: acies ferri præstringitur, eborisque nivor. Alvi apum moriuntur: ac etiam ac ferrum rubigo protinus corrumpit, odorque dirus aera. In rabiem aguntur eo gustato canes, atque insanabili veneno morsus insigunt: Etiam formica animali minimo, inesse sensum ejus ferunt, abjicique gustatas fruges, nec postea repeti. Lac in vitorum etiam aliquando inventum mamimis: Testatur enim *Cardanus de subtil.* Antonium Benzum, annum agentem trigelimum quartum, pallidum, barba rara, pingui habitu, tantum lactis in mammillis habuisse, ut infantem lactare possit. Qui novum lustrarunt orbem, narrant, vitos pæne omnes maxima lactis abundare copia. *Aristoteles* vidit in Lemno captum, è quo tantum emulctum lactis, quantum ad colo-

colotra facienda sat
potescere incedum
hanon. In virginibus
Centur. op. 14. affert
virginis hujusmodi
sanguis copia mens
in sui sanguinis em
giam, aut per hamo
modo excreatur;
aterantur, eo aliq
inverri. Hippoc
lier, neque pragna
presso sunt mens
est, cum lac ad

¶ Auca de his
sunt legenda
floræ: utior
author est *Thom*
Veneres usus
& illa toties cur
fius, ex ejus per
monico, con
in. Princeps qui
idu, argenteum
liberis successu
Mirones. l. 7.
set, implevit.
Albertum legitu
scrope & testicu
Schenckiu in O
habere cetum
in medio uteri
ceni faciat imp

colostrum facienda satis fuit. l. 3. *Histor. Animal. cap.* Lapidescere interdum observationes apud *Schenckium* testantur. In virginibus esse negat *Matthæus Medic. quæst. Centur. qu. 14.* affirmat *Hearnius ad l. 5. Aphorif. 39.* Si virgines hujusmodi sanguine, inquit, abundant, & ab ea sanguinis copia menses supprimantur, nisi ejusmodi plethoro; aut sanguinis emissione, vel vomitu, vel per hæmorrhagiam, aut per hæmorrhoides, vel per dysenteriam exquirantur excernatur; & si his mamma calidiores fuerint & atterantur, eo aliquando is poterit decumbere, & in lac converti. Hippocrates vero eodem Aphorismo: Si mulier, neque prægnans, neque puerpera, lac habeat, & ab ea suppressa sunt menstrua. Attamen id raro fieri fatendum est, cum lac ad factus alimentum Natura ordinaverit.

ARTICULUS III.
DE MEMBRIS GENERATIONIS.

PAUCA de his & pura mente, eademque qua scripta sunt legenda: *Syllam* minorchem fuisse tradunt historia; & priorchem *Philippum Landgravium Hassie* auctor est *Thuanus l. 41.* Addit, tam in exhaustu ad Venereos usus fuisse succi, ut, cum uxore sola uteretur, & illa toties eum admittere non posset, vir aliqui castus, ex ejus permisso, negotio cum pastoribus communicato, concubinam superinducere coactus fuit. Princeps quidam Germanus bombardæ evitatus ictu, argenteum sibi fabricari curavit penem; hocque liberis successu felici navavit operam. *Nancel. Analog. Microcosf. l. 7.* Taurus cum statim à castratione iniuisset, implevit. *Aristotel.* Excisum coivisse virum apud *Albertum* legitur. Sine mentula quidam natus est, cum scroto & testiculis; alter sine utriusque sexus partibus. *Schenckius in Observat.* Claustrum virginalè virgines habere certum est. Illud vero non pellicula quædam in medio uteri transversim collocata, quæ cervicem faciat imperiviam: Sed quatuor carunculæ in

coronam collocatæ, interventu parvularum fibratum, donec vi rumpantur, ad invicem circulariter corrugatæ, foramen in medio sui relinquentes, ut inde possent menstrua ab utero provenientia fluere. *Ludovic. du Gardin Anatom. cap. 99.* Sectum quibusdam aliquoties sine incommodo uterum, partus Cæsarei ostendunt exempla; effectum plane cuidam ob perulantiam sine vitæ dispendio testantur historiae Medicæ. Puellam ex pudendis vaticinatam se vidisse affirmat *Rhodiginus*: idem à Pythia sacerdote Apollinis factum, *Chrysofomi* assertio est.

ARTICULUS IV.

DE SEXU FÆMINEO.

Duplicem esse sexum nemo ignorat. Masculinum superiorem, vilioris fæmineum naturæ, omnia fere ostendunt. Subjectionem certe huic imperavit **D E V S**; illi concessit imperium; Corpusque si spectemus, habet hoc in quo sortis suæ inferiori ostendit gradum, temperamenti præsertim & excrementorum si attendatur ratio. Hinc, quia tristes ob menstruorum decursum diffundunt halitus, & nucem myristicam, & corallium squallido ac nigricante inficiunt colore: Cum contra illa pinguior masculi reddatur gestatione: rubicundius istud. *Lemn. l. 2. c. 12. de Occult.* Ita eis facilis, bile accensa subito ebulliente: & ob caloris defectum minor ingeniositas. Quantum ad libidinem, magis accendi hunc sexum quam masculum, in communi jam est opinio; sed & in ipso gradus concedi nemo negabit. Quia enim in pallidis & macilentis, acq; mordacique succo genitales imbutæ sunt partes, humectarique inde postulant; rubicundis & obelis salaciores esse conjicit *Lemnius l. 2. de Occult. cap. 37.* Ruræ libidinem in viris extinguit, auget in formis *Secundus Philosophus* cum omnem mulierem fornicatricem esse sibi persuasisset, & factis ipso periculo, de matre id verum cognovisset. Non re quidem.

H O
dem peratæ, sed adu
in exequi; ab Adriano
subjecti; *Hominis* c
flicandis, indefin
giam, *humanus* ma
umen abjectus non
linem inveniantur. I
officium præstitit qu
in altera. *Camer. H*
nor Theodosii ten
dem Homotocent
vestibus *Proba Falco*
Græcam, & Latin
Morata Græce ac
ad Orthodoxam e
logis mancipavi
heba Anglorum P
niverso admiratio
que Sixum in ta
Henrico IV Gallia
his Christianis sum
isse quasdam pro
stantur. *Antioch*
lores vitillia rece
abit. *Romæ* ali
vit apparuit. *Vola*
famæ post duo
Plura exempla vid

DE V.

Instantes in tuer
notarum obser
tis bene potuetin
empla inventies.
Mirandam fa
Dicitur in

dem peracta, sed adulterum filium admittura si voluisset exequi; ab Adriano quid esset mulier, interrogatus, subiecit; *Hominis confuso, insaturabilis bestia, continua sollicitudo, indefinens pugna viri, incontinentis naufragium, humanum mancipium.* Quidquid autem sit: ita tamen abjectus non est hic sexus, ut non aliqua supra sortem inveniatur. In obsidione Braunsuicensis militis officium præstitit quædam; idem in Cæsaris castris olim altera. *Camer. Hor. subcis. cap. 76. Cent. 3. Eudoxia* uxor Theodosii Iunioris scripsit Poemata, & extat ejusdem Homerocento de Seruatore. Idem ex Virgilianis versibus *Proba Falconia* præstitit. *Iohanna Craja* Ebræam Græcam, & Latinam linguas calluit; *Olympia Fulvia Morata* Græce ac Latine versus scivit pangere; & cum ad Orthodoxam defecisset religionem, totam se Theologicis mancipavit studiis. Quid vero dicam de *Elisabetha Anglorum Regina*? Hæc certe virtutibus suis universo admirationem incussit orbi. Pontificem quoque Sixtum in tantam rapuit, ut eam solam cum Henrico IV Galliarum Rege in consilio de universi orbis Christiani summa recte adhiberi posse, diceret. Abiisse quasdam progressu temporis in viros exempla restantur. Antiochiæ illustris virgo desponsata post dolores vitilia recepit. Mævaniæ altera quoque in virum abiit. Romæ alia ipso nuptiarum die erupto genitali vir apparuit. *Volat. l. 24. Comm. Vrbis.* Idem Amiliæ faminiæ post duodecimum conjugii annum accidit. Plura exempla vide apud *Schenck*.

ARTICULUS V.

DE VAGITU UTERINO.

Infantes in utero materno fleuisse nonnullorum annotatum observatione; & ita quidem ut exaudiri factis bene potuerint. Apud *Weinrichium de monstis* exempla invenies. Quidam vero Poëta de quodam:

Mirandum factus materna clausus in alvo

Dicitur insuetos ore dedisse sonos.

V 6

Causa

*Causa subest; doluit se angusta sede teneri,
Et cupiit magna cernere molis opus.*

*Aut quia quarendi studio vis fessa parentum
Aucupii aptas innuit esse manus.*

Mali id aliquid vel fœtui vel matri portendere existimant alii: quidam autem & rationi & experientia adversari judicant. Experientia, quia certum non extat apud antiquos philosophos simile quid accidisse unquam. Rationi, quia non fit ploratus auditu perceptibilis, absque aëris per os attracti & inter expirationem ad asperam arteriam allisi, certoque modo formati in ore & palato, emissione. Nam, cum venis & arteriis, urachoque, aliis rebus impletis, reciproco aëris cursui locus non sit, neque etiam tanta copia meatus per cor poni debeat; ob insigne caloris periculum per umbilicum ingredi non poterit, nec per uterum admitetur. Membrana enim quibus obvolvitur, tam laxos non habent poros, ut transeat aër; nec uterus, etsi pondere hiet, autammittere potest: Ne dicam, lentore excrementitio occupata esse omnia. *Libav.* omnia quæ in thorace ad respirationem requiruntur, febre facta supponit; aëremque halituosum internum ex humoribus calore agente natum, & intra domicilium infantis atque etiam in capacitate pulmonum conclusum, à fœtu elisum, sufficere autumat. *Vide disc. de vagitu &c.*

ARTICULUS. VI.

DE PARTU NUMEROSO.

IN unica generandi facultate homini concessa, contingit etiam varietas, temporis rationem spectans: & numeri. Alii quinto nascuntur mense, sexto alii, alii septimo, octavo, nono quibusdam decimus, & decimus tertius, nonnullis etiam decimus quintus tribuitur. Gestatus quidam per viginti tres menses apud *Paschal. in Biblio. Medica*: biennio apud *Avensinum. l. 5. Annal.* qui loquens natus est: quatuor annis apud

apud Mercurialem. Interim tamen nonum & decimum mensem naturalem legitimi partus terminum Medici statuunt; Cum fetus jam grandior nec alimentum copiosum habet, nec locum in quo contineatur sat amplum. Quinto mense natos debilissimos esse, vel puella apud *Valesium de Philos. sacra cap. 18.* (Cujus gracilitas ac tenuitas major, quam mulieribus esse consuevit, fuit) ostendit, septimo infirmos imperfectionis alicujus suspicio, octavo vix vitales, conatus exeundi septimo factus, & inde contracta infirmitas quibusdam persuasit. Vestilia tamen C. Herdicii ac postea Pomponii Orfiti clarissimorum virorum conjunx, ex his quatuor partus enixa, Sempronium septimo mense genuit, Suillum Rufum undecimo, Corbulonem septimo, utrumque consulem: postea Cæsoniam Caji Principis conjugem, octavo. *Plin. l. 7. cap. 5.* Numerum si exigit, duos, tres, quatuor sæpius parere accidit: ad majorem imo stupendum ascendere nonnullæ: *Aegyptia* quædam apud *Gellium* uno partu quinque enixa est, *l. 10. cap. 2.* *Lamifii Longobardorum Regis* mater septem. *Sigebert. in Chronic. Comitissa Quenfurtenfis* novem. *Betrass. lib. 4. Princip. Anhalt.* Mulier quædam apud *Albertum* viginti duorum abortum fecit: alia septuaginta: alia centum quinquaginta; Cujus rei facta fides est, tuniculis quibus obvolvebantur, concisis. *Cælius l. 4. cap. 25.* *Immenudis Isenberti Comitis de Altorf* uxor duodecim protulit; *Margarita Virboslai Comitis* conjunx triginta sex. *Cromer. l. 11.* *Margaretha Florentii Comitis Hollandiæ* filia trecentos sexaginta quinque. *Ludovic. Vives in Colloquiis.* *Machtildis Comitissa ab Henneberg.* sub *Friderico II.* mille quingentos. *Aventin. lib. 17. Annal. Cuspinianus* habet trecentos quinquaginta. *Divisim* vero si sumas, magnæ sæcunditatis mira in plurimis invenies exempla. *Priamus* ex *Hecuba* novendecim habuit liberos, triginta & unum ex aliis. *Artaxerxes* centum & sex. *Herotimus* sexcentos. *Conradus Moscoviæ Dux* octoginta. *Rex Gilolo* (insula est inter *Moluccas*) etiam sexcentos. *Pigafetta*
Ziam.

Ziambæ, trecentos viginti quinque. Alter sexcentos quinquaginta. Hos se viventes vidisse scribit *Martinus Polus l. 3. cap. 6.* Ludovicus Vives in Hispania rusticum vidit, cujus liberi ipso superstiti, pagum plus minus centum ædium compleverant. Et hac ætate vetula quædam de sua loquebatur progenie. *Hem filia mea indicæ nepi tuæ; id est mulieri ex filia tua natæ, prolem prolis suæ ejulare. Sphinx cap. 17.* In Ægypto faciundæ sunt. Pariunt enim tres & quatuor idque locis nonnullis, ut plurimum quinque nascuntur, & quædam quatuor partibus viginti edidit, quinos singulis partibus enixa, majorque eorum pars enutriti & adolescere potuit. *Aristot. 7. Histor. Animal. cap. 4.* Multitudo Ebraeorum ex Ægypto regredientium, si patulos, mulieres, senes, & Levitas computes, potest dici fuisse, ad triciens centena millia hominum, quæ ex sexaginta tantum personis, spacio 2150 annorum propagata sunt. Scotiam feraciorem virorum quam frugum affirmat *Barilajus in Icone animorum.* Certè anno 1592. Scotus quidam Helsingoræ in Dania quinquaginta quatuor liberos ex una uxore, quæ quadraginta tantum annorum erat, undecim ex alia suscepit; sic ut sexaginta quinque liberorum pater esset. Spacio annorum novem viginti septem illa peperit, singulis tetnos. *ex literis Dn. Brinkii ad me datis.*

ARTICULUS VII.

DE MONSTROSO PARTU.

Natura in agendo suum opus intendit; at quia varia ratione primi agentis, seminis, constitutionis cæli, formæ virtutis, imaginationis, caloris, ori postulant obstacula, aberrare interdum non mirum erit. Quamvis autem monstra in omnibus fere corporibus sint mixtis; tamen illa præcipue, quæ in animantibus sunt monstra attenduntur; & vel in quantitate vel in qualitate accidunt talia. Capite con-

H
 necomexo gemello
 nra est. *Pærus l.*
 incorporum Aveni
 cap. 8. *Advertit*
 ingens, quatum u
Menstrus. Floren
 quum alter integ
 ingebatur vetericu
 ste caput; & illo
 ut ipse fugeret.
 ra in vivo quadra
 1530. Circa
 vidit partum mu
 perime connecti
linæ. Lycost. lib.
 teriore parte mat
 minis membris d
 hoc monstrum i
 caluit: in contum
 ergia & rixas fac
 vit. Ex eam ab
 dies obiisset; qu
 uelente, conta
 coviz denique r
 bus, teter adm
 & radiantibus oc
 figura exoris &
 hâpido; simiarum
 mammacum loc
 hypogastio adhi
 pibus ad utrum
 bellam spectantib
 1629, figura pec
 recurva, longicu
 quatuor horas y
 Vigilate, Domi
 se dicitur. *Pen*
 apideus Agendic
 timos portatus,

te connexos gemellos quædam Turonenſis anno 1569
 enixa eſt. *Pareus l. 24. Oper. cap. 2.* A cervice totum
 bicorporeum Avenione vidit *Valeriola Locor. Com. l.*
1. cap. 8. Adverſis frontibus ſibi cohærentes gemellas
 virgines, quarum una procedente retrocedebat altera,
Monſterus. Florentiæ gemini exhibebantur mares;
 quorum alter integer corpore, alter ſcapulis alterius
 jungebatur ventriculo, ut totum illi videretur intru-
 ſiſſe caput; & illo ſugente non aliter commovebatur,
 ac ſi ipſe ſugeret. *Beniven. de reb. abdit.* Idem Lute-
 tiæ in viro quadragenario vidit *Pareus, l. 24. c. 2.* an-
 no 1530. Circa finem Imperii Lotharii Imperatoris
 edidit partum mulier, canis ac hominis ſpecie, inte-
 gerrime connexis corporibus, ac dorſi conglutinatis
 ſpinæ. *Lycost. lib. prodigior.* In Scotia autem alter in-
 feriore parte maris ſpecie, umbilicum vero ſupra ge-
 minis membris & ad uſum & ad ſpeciem discretis fuit.
 Hoc monſtrum in Muſicis educatum, varias linguas
 calluit: in commune conſultavit, diſſenſu orto in
 jurgia & rixas ſæpiſſime erupit: annos viginti & octo
 vixit. Et cum alterum corpus comptures ante alterum
 dies obiiſſet, quod ſuperſtes fuit, dimidio ſui compu-
 treſcente, contabuit. *Buchan. in Hiſtor. Scotica.* Cra-
 coviæ denique natus olim infans ex nobilibus paren-
 tibus, teter admodum & terribilis aſpectu, flammeis
 & radiantibus oculis, ore naribusque bovinis, cornu
 figura exortis & prominentibus, dorſo pilis caninis
 hiſpido; ſimiarum faciebus in pectore extantibus; qua
 mammarum locus oculis felium ſubtus umbilicum
 hypogaſtrio adfixis, tetris ac minacibus; canum ca-
 pitibus ad utrumque cubicum, & pedis utriusque pa-
 tellam ſpectantibus antroſum; *σεγαρόπους & σεγα-
 νόξαρ,* figura pedum cygni, cauda ſuſſum reflexa &
 recurva, longitudine ulnæ dimidiæ: editus in lucem,
 quatuor horas vixiſſe, & tandem emiſſis vocibus;
 Vigilate, Dominus DEVS veſter adventat, exſpiraf-
 ſe dicitur, *Teucer. in teratoſc.* Huc pertinet factus
 lapideus Agendici Senonum; qui viginti & octo
 annos portatus, ex utero poſt mortem matris exci-
 ſus

D A
 Alter fecerunt
 ſcribit Morinus
 Hilgania ratiſium
 um plus tribus
 arate verula qe
 ſilia mea inſu
 ata, pſera pſis
 oto facunda ſua
 locis nonnulli,
 quædam quæ
 ſulis parviter
 e adoleſcent pſ
 4. Multitud
 ſi parvalos, mi
 niell dicit ſuſſi,
 æ ex ſtraſina
 um propagata
 frugum attrit.
 anno 1592.
 quinquaginta
 æ quadraginta
 ex alia ſuſſe
 tum patet et
 ti ſepcem illa
 Dr. Brachii ſi
 I.
 PARTU.
 lit, ar qui vau
 multitudine
 tis, caleris, oti
 tum non viciu
 canibus ſere co
 ræque, qua
 idetur; ſi et
 dunt talia de
 ma

sus est. Hodie adhuc Agendici miraculi instar visitur, experts putredinis. *Thuan. l. 76. Hist.* Per scriptum nuper ad me ab Amplissimo Domino Brinkio, inventum esse anno 1620 Hardervici annorum duodecim puerum natione Hibernum, mitè monstrosam. Habebat enim duplex pectus, bina corda, occiput gemini capitis instar, loco linguæ carnis in infima oris parte particulam, in singulis manibus & pedibus sex digitos, quorum minores à se invicem disjuncti, majores sibi agglutinati, pedis anserini referebant speciem. Facies ipsi decora, cibus ætate gramen, caules hyeme. Vox balatus instar. Plura qui scire desiderat consulat *Bauhinum de Hermaphroditis, Weinrichium de Monstris, & alios.*

ARTICULUS VIII.
DE COMPENSATIONE.
naturæ monstris facta.

TRaditur vulgo, defectu naturæ laborantes, improbitatis insignis aliquid habere. Hoc interdum quidem verum esse invenitur: at semper inveniri falsissimum est. Nam, ut nihil dicam de partium diversitate, quam observandam suadet *Lemnius*: institutionis vis tanta est, ut *Socrates*, cum per naturam malus esse deberet, bonus eadem sit redditus. *Quin* tam benigna eadem, ut ob errorem quasi verecundia suffusa, defectum aliis compenset uberrime. *Comes Mansfeldius* visu destitutus, solo contactu album à nigro discernere potuit. *Reckerm. in Physicu.* *Hamat Dux* quidam *Caravanæ*, ex solo arenæ odore, ubi esset agnoscebat. *Leo African.* *Francothalensis* quidam concionator, ab utero cæcus, ex tribus filiabus cujusdam, tactu manus formosissimam elegit. *Camer. Hor. subcisc. cent. 3. c. 80.* Et illius in defossis & futo ablatis quincentis aureis recuperandis apud *Panormitanum l. 3. de Alphonso*, solertia, paucis ignota est. *Cicero* ait *Homerum* cæcum fuisse; at ejus picturam non poësin nos videre.

H
dote. *Qua enim*
qua ora, qui locu
qua, qua auct
qui ferarum, non
is, nos ut videren
timus cæcus ab
le humanam & c
cap. 7. Eccl. Hist
in dicam? Sic de
lino:
Mirafides? p
Cui natura
Namque vibi
Valuit & h
Quin & lio
Artificia su
Maximus bo
Denique ser
Georgius veto p
sol. restatur se
pedibus tam cit
ditus pingeret
manibus. Ar
lis militum agi
telius, ut nua
trallusculum e
tu concludam, l
mentionem, l. 1
& quidem mir
pedibus sine ull
tibus. Hic tamen
que pollebat rob
scribebat; pedit
in laboribus labere
sare injuriam P
defectum tuajor

dere. *Qua enim (verba ejus sunt Tusculan. 5.) regio, qua ora, qui locus Graciae, qua species forma, qua pugna, qua acies, quod remigium, qui motus hominum, qui ferarum, non ita depictus est, ut que ipse non viderit, nos ut videremus effecit.* Didymus etiam Alexandrinus cæcus ab ineunte ætate, sapientiam divinam & humanam & didicit, & professus est. *Ruffin. l. 11. cap. 7. Eccl. Histor. Quid jam de Thoma Schvrveikero dicam? Sic de eo Poëta, & Medicus insignis Possenius:*

Mira fides! pedibus dextra facit omnia Thomas,

Cui natura parens brachia nulla dedit.

Namque bibit pedibus, pedibus sua fercula sumit,

Voluit & his libros, preparat his calamos,

Quin & literulas pede tam bene pingere novit,

Artificis superet grammata ducta manu.

Maximus hoc Casar, stupuit quondam Emilianus.

Donaque scribenti largus honesta dedit.

*Georgius vero Pictorius Villinganus lib. 4. Serm. Convival. testatur se Hispanum vidisse sine brachiis natum, pedibus tam citum, ut cum illis neret, seu acu expeditus pingeret, quam vel citissima mulier ambabus manibus. Atma tam affabre tractabat idem, ut nullus militum agilitatem assequeretur: arcu denique tam rectus, ut nunquam aberraret à scopo. Vnico ictu crassiusculum etiam infrungebat truncum. Tandem, ut concludam, facit cujusdam studiosi Keckermannus mentionem, l. 1. *Physic. c. 4.* qui uno tantum digito, & quidem minimo, in utraque manu erat præditus, pedibus sine ullis digitis formam triangularem referentibus. Hic tamen majori unico digito quam alius quinque pollebat robore; eleganter satis, satisque celeriter scribebat; pedibus tam firmus, ut rariis quam cæteri in lubricis laberetur locis. Desinat itaque naturæ accusare injuriam *Plinius*. Benigna erga omnes mater est: defectum majore compensat usura.*

ARTICULUS IX.

DE VARIARUM FORMARUM
Gentibus.

Quod articulo octavo de monstroso partu dictum est, raro accidit; ex consuetudine id esse apud quasdam gentes, nonnulli judicarunt. Non procul à Troglodytis in Æthiopia gentem quandam capite carere, oculos in pectoribus habere vidit Augustinus, ferm. ad frat. in Eremo. Confirmat *Solinus cap. 53. Plinius l. 5. cap. 8.* In Peruaco provincia Caraqui occipite & syncipite carere scribit *Hispalensis. Sylv. p. 5. cap. 35.* Statim enim edito partu tabulis complanari caput, adjicit. In Guiana Epumerocacos quosdam in navigationibus suis ponit *Rhalegu.* Circades populi ultra Taprobanam oblonga sunt facie, capite equino, si Arriano apud *Ramus. l. 1.* credimus. Per Indiæ montana capitibus sunt caninis, armati unguis, vestitu tergorum amici, ad sermonem humanum nulla voce sed latratu tantum sonantes, Magastenis testimonio. *Alian. l. 10. cap. 26.* in Ægypto illos testimo, secundum viam quæ ad Æthiopiam pertinet, describitque quod sint nigro aspectu, vocis expertes, strident acute, infra barbam mentum possideant tam promissum, ut serpentum simile id esse videatur. Ex venatu Bubalorum & Dorcadum vivunt. *Augustinus de Civitate DEI l. 16. cap. 6.* id non esse incredibile existimat. Panoii apud Scythiam esse feruntur, tam diffusa aurium magnitudine, ut omne corpus iis contegant. *Isidor. l. 11. cap. 3.* Quidam singulis pedibus adeo latis, ut ubi se defendi à calore velint, respinati toti inumbrentur. Quid si marinos dari homines & hic adjecero? Anno certe 1403 in Hollandiæ lacu capta est marina mulier, & Harlemum adducta; quæ docilis quidem apparuit ad nonnulla humana; sed loqui discere non potuit. Anno 1526 in Frisia vir barbatus, pilosus, marinus, aliquot vixit

vixit annos, sed mutus. *Libav. l. 6. de Univerſit. rerum.*
 Nec ita pridem, cum legati Regis Daniæ in Norvegiam
 vela facerent, virum fascia fegetum inſtructum in mari
 videre; qui captus, inque navi depositus vivere deſiit;
 mari inſectus, revixit. Hæc ſat probati Hiſtorici. Quid
 ſentiamus hic non addimus: niſi & Diaboli infinitas
 eſſe præſtigias; & imaginationis ingentes vires, & be-
 ſtias interdum accipi pro hominibus, præſertim ſimili-
 tudo ſi accedat. Legimus in Hiſtoria Scotica; Legatos
 Regis, ventorum impetu in Norvegiam delatos, beſtias
 villoſas hominum inſtar, in montibus oberrantes, vi-
 diſſe, quas cum homines eſſe ſeros judicaſſent, ſeras no-
 xias eſſe ab incolis acceperere. Fruatur interim quiſque
 ſuo iudicio, nobis ſe, prolixius de his agendi; alibi po-
 terit offerre occaſio.

ARTICULUS X.
 DE ANTIPTATHIA QUADAM
 mira inter patrem & filium.

Parentem fuiſſe qui filium legitimum non aliter ab-
 horrebat, quam feles cæteri; ita ut præſentæ &
 nondum conſpecto in lipothymiam inciderit, *Georgius*
Mylius Theologus Ienæ referebat. Cauſam ejus dili-
 genter inquirſit *Libavius*. Et certe, ſi digna eſt accu-
 ratori conſideratione Antipathias inter res naturales
 ratio; illa quæ inter liberos & parentes fuiſſe notatur
 digniſſima. Hoc autem primo certum eſt, nec in
 rationali, nec in ſenſuali parte, hujus quærendam
 eſſe cauſam diſcordiæ. Nam nec male voluit filio,
 nec Sympathia vel Antipathia *ſogynis* vel *aiſopphias*
 dignati debet titulis. Sunt enim & in illis quæ non
 vivunt; & ſi in animalibus, non quatenus talia,
 ſed quatenus naturam habent, repertiuntur. Quia
 vero vix ab alio abhorruit filio, nec ſaſtidiit prolem
 cujus gratia conjugium ſuſcepit, hæreditarium id
 non fuiſſe malum evidens eſt. Videtur igitur proba-
 bile in eam diſpoſitionem immutatum filium, quæ
 paren-

N D A
 IX.
 ORMARUM
 ſicolo panno dicitur
 udine id eſt quod
 runt. Non procul
 andam capite ca-
 e vidit Auguſtinus,
 at *ſolimus* cap. 10
 vincia Cataquæ
 denſis, *ſylva* p. 5
 abulis compluribus
 acos quædam in
 Circades populæ
 capite equino,
 mus. Per India
 nati unguis, no-
 humanam nati-
 agallenis tellu-
 Egypto illis poſiti
 perirint, deſeri-
 is experire, ſi-
 in poſſideant tam
 ſe videatur. Et
 vult. *Auguſtini*
 on eſt incredibile
 eſſe feruntur, tam
 me cepus ſiſi co-
 dara ſingulis pedibus
 cætere veſire, ſe-
 ſi matris danti ho-
 here. 140; in *Hiſto-*
 aliter, & *Hiſto-*
 apparit ad nati-
 on porit. *Auguſ-*
 us, matris, p. 10

parenti singulariter est adversata. Ea autem vel è femi-
nali corpore ab utero male disposito, vel à sanguinis
impuri confluxu, fomentum alterationis habente,
vel à sanguine, quo Embryo aliter oriri potuit. Hic
enim ex materia alimenti diversus evadit, vel aliqua
alia causa interna, vel loco degenerat. Nonnunquam
spiritus sanguini totique naturæ assistentes, mutatio-
nem inducunt. Vel igitur mater insigni pica laborans
adverso patri cibo delectata est; vel eidem ex conster-
natione rei patri abominabilis, eundem impressit affe-
ctum: ut nihil de obstetrice saga, vel occulta causa-
rum qualitate dicam. Sic Vratislaviensis puella, epoto
felis sanguine, felinam expressit naturam; & Faustina
na, latronis gustato cruore, crudelissimum peperit
filium. Quod si quis una actione habitum acquiri non
posse existimat, id de potentiis naturabilibus falsum
esse cogitet. Qui enim in antrum Throphonii semel
olim rapiebantur, per totam vitam morosi erant: &
mulier quæ in lupi incidit fovosam, ea incanuit nocte.

ARTICULUS. XI.

DE QUIBUSDAM CIR-
ca generationem miris.

A Djicio ea, ne, quamvis multa jam sint dicta, de-
esse videatur aliquid, *Soranus Ephasinus Isag. 17.*
tradit, mulieres quæ in navibus pariunt, mutos pare-
re: non quod non loquantur, sed quod cum eduntur,
non vagiant. *Ausonius* de quodam

Genua cui patrem, genitricem Græcia, partum

Puppis & unda dedit, non bonus esse potest?

Sunt vani Ligures, mendax est Græcia, Ponto

Nulla fides, hac tu singula solus habes.

Quidam nati signum secum in lucem ferunt. Thebis
lanceam genitivis notis habere Spartorum familia
datum erat. Inter quos fertur in brachio Dacorum
notam originis quarto quoque partu regenerari. *Alex-
and. ab Alexandro lib. 2. cap. 19* Augustus Cæsar geni-
tias

tivas notas dispersas per pectus & alvum in ordinem & numerum caelestis Virtutis habuit *Sueton.* Scanderbegus effigiem gladii in dextro brachio ex utero materno tulit. *Pontan. l. 2. belli Neapol.* Iohannes Fridericus Elector Saxoniae crucem auream in dorso habebat, futurae calamitatis indicium. *Bucholz. in Chronol.* Iacobus Magnae Britanniae Rex leonem, gladium, & coronam tulit. *Camer. Hor. Subcis. Cent. 3. c. 42.* Corzānorum Reges signum nigrae Aquilae in humero portant. *Marcus Venetus.* De Austriae vero familiae principibus fama est, (alii non tradunt) crucem auream, id est pilos candidos in modum crucis protrahos gestare. *Felix Fabr. Histor. Suev. l. 1. cap. 15.* Ludovicus Hungariae Rex sine extrema cute quam *Septuaginta* vocant, editus est, Diadumenus Mactini, Imperatoris filius diadema in capite cum nasceretur, habuit, quod, veris intercedentibus nervis non potuit rumpi. *Cuspinian.* Agrippae in nascendo non caput, sed pedes primum exivere. *Plin. l. 7. c. 8.* In utero protinus reversus infans, Sagunti quo anno ab Hannibale deleta est. *Plin. l. 7. c. 3.* Gorgius Epirota, fortis & clarus vir, in funere matris suae utero elapsus, inopinato vagitu suo lectum ferentes consistere coegit, novumque spectaculum patriae praebuit, non tantum ex ipso genitricis rogo lucem, sed & cunas assecutus. *Valer. l. 1. c. 6.* Quidam viri ultra octogesimum annum gignunt. Nam & Masaniissa post eum sex genuit liberos, & nobilis Francus filium & filiam. *Camerar. Visæ & faminae* quae quinquagesimo peperere anno. Sed & in puerili quibusdam id accidit aetate. *Albertus enim Magnus l. 4. sentent.* nono quandam anno redditam praegnantem, peperisse decimo scribit. *Plinius vero l. 7. cap. 2. septimo quosdam parere,* ac semel tantum, senio autem confectas, quadragesimum annum non excedere, easque Mactobiis junctas, commemorat. Puerum vero decennem mulierculam impraegnasse *Rhodig. Antiq. l. 14. c. 18.* auctor est. Nonnullae secundo, tertio, & quarto mense post priorem foetum, foetum edidere vitalem. Vnius mulieris, quae bis intra duorum mensium spacium enixa est,

men-

DA
autem vel i femin
vel à sanguinis
ationis habent,
orini potuit. His
radix, vel aliqua
ic. Notantur quan
entes, mania
gni pica laboratu
idem ex conside
mi impediti abso
vel occulta causa
sua puella, quod
am; & Fustili
simam peperti
m acquiri non
filiis fallim
obstanti semel
serant: &
antia nota.

CR
sine dicit, de
fimo 17ag. 17.
mutos pare
cum educatur,
partum
17 partu
cia, Paris
aber.
fentur. Trebin
anorum familie
brachio Dacorum
regerant. ab
ngillus Calpurni
iva

mentionem facit *Nancelius l. 8. Analog.* Aliæ nonnisi aperto Chirurgi opera utero parere potuere. Quater euidam excisum, quatuor diversos edidisse fetus, apud *Schenckium* inuenies. E Proculo Cæsare centum virgines intra dies quindecim factum concepere. *Plin. l. 7. c. 32.* In Picæno puer cum sex dentibus natus est *Bonfin. Decad. 3. l. 8.* Prusiæ vero Bythiniarum Regis filius illorum loco continui ossis soliditatem habuit. *Solin. cap. 3.* Nonnulli ita nascuntur, ut aures quândocumque motitare possint. *Zoroaster* ridens nasci visus est. Sed satis de his, pergamus ad alia.

CAPUT VI. DE ACTIONE VITALI

ARTICULUS I. DE CORDE.

COR in nonnullis desideratum est, si in Avicennæ nullum est testimonio mendum. *Rhodig. l. 4. cap. 16.* Cæsari certe dictatori, quo primum die in veste purpurea processit, sacrificanti bis in extis defuit. *Plin. l. 11. cap. 37.* Bina in quibusdam animalibus reperit perdicum Paphlagoniarum exemplo agnoscitur. Desideratum in quibusdam sinistrum ventriculum, cartilagineum in nonnullis repertum septum, *Columb. l. 15. Anatomia* observavit. Os in eo in duobus virorum cadaveribus *Gemma l. 2. Ciclog.* deprehendit: Calculos quantitate pisorum *Wier. l. 4. de præsigtis Demon. cap. 16.* Aristomenes Messenius, qui trecentos Lacedæmonios interfecerat, & aliquoties captus, aliquoties etiam elapsus erat, hitutum habuit. *Valer. Maxim. l. 1. c. 8.* Idem de latrone quodam refert *Benivenius c. 33. de abditis.* Pericardium, seu bursa in qua situm est, interdum deficere potest. Defecisse in juvene, & ideo Syncope passum *Columbus l. 15. Annotato.* annotavit. Vulnus interdum excitare posse, nec lethala

hiale tamen, Martij pericardio cor apparere, ostendit. *Galenus* in cordis sectione in cordis sectione, quâ in paucis Cæsari cordis vu-

Nicol. Malerius dicitur habens, suam vel ad unum hanc rationem firmat. In à spirituum incorporeaque in ipso operationem imperatorum historiam

quâ fuit: historia vitam ultra quæ preteritum, nec in

ita nulla nobis occurrunt. Comitum Wiliandis & Gylvalvus in peccatorum Augusti subdeora una post exortioanere insidit.

issa vulnera expurgu Cæsare & Lom fuit, præsentemharold Hookenima ac meliorum fortitate, evacuata minime satentia est

vulnus in cordis, que cordis partem, manente incolunt, unovitalium officium ad decimum forte huius narratiom regimonia suo

tant viri nobilissimi

lethale tamen, Marylli Mimographi pueri, cui secto licet pericardio cor appareret, mors tamen consecuta non est, ostendit. *Galen. l. 7. Administr. Anatomie.* Idem fere in cordis accidisse vulnere Historia Groningensis, quam, quia in paucorum manibus, appono, testatur.

Casus in cordis vulnere admirabilis.

Nicol. Mulerius lectori salutem.

Creditum habentibus fuit, corde vulnerato non posse quenquam vel ad unius horulae vitam producere. Quam sententiam ratio firmat & experientia. Cum enim vita nostra à spirituum incolumitate dependeat, quorum officina fabricaque in ipso corde sita est, corde vulnerato, spirituum generationem impedi ac prorsus cessare necessarium est. Verum historiam valde memorabilem hoc loco proponere visum fuit: historiam inquam militis, qui in corde saucius vitam ultra quindecim dies sustentavit: qualis nec in veterum, nec in recentiorum medicorum observationibus nulla nobis occurrit. *Andreas Haesevanger, Illustrissimi Comitis Wilhelmi à Nassau Frisiae, Groeningae, Omlandiae &c. gubernatoris cohorti pratoris adscriptus, vulnus in pectore à commilitone accepit anno 1607 die 22 Augusti sub vesperam. Obiit die Octavo Septembris hora una post exortum solis, qui erat dies decimus sextus à vulnere inflicto. Defuncti cada ver pratoris militaris jussu vulneris explorandi gratia à me & duobus Chirurgis Caspare & Luca Hulteno apertum & examinatum fuit, presente & spectante viro strenuo ac nobiliff. Bernhardo Hoorkens, spectantibus etiam nonnullis aliis imo ac melioris sortis militibus. Ecce aperta pectoris cavitate, evacuataque haud parva materia purulenta minime fetentis copia, deprehendimus admirabundis; vulnus in cordis usque sinum dextrum penetrasse, istamque cordis partem fere totam contabuisse, sinistra parte manente incolumi, in qua continetur primaria spirituum vitalium officina. Hujus igitur beneficio vita Andrea ad decimum sextum diem conservata fuit. Et ne forte hujus narrationis dubia esse apud nonnullos fides, eam testimonio suo manuumque subscriptione muniverunt viri vobiliffimi & ampliffimi &c.*

CAPVT

ARTICULUS. II.

DE PULSU.

Pulsus cordis est & arteriarum motus systole & diastole constans. In sinistro latere percipi propter magnam arteriam *Platerus* iudicat: fuere tamen quibus in dextro tantum, si *Cardano* credimus. Inæqualitas interdum in illo magna ob variorum casuum allapsum. Vnde diversitas pulsuum apud medicos. Intercipi aliquando nemo negabit: non sentiri ob arteriarum profunditatem *Baldwinus Ronsfus* docet. Schafco *Andree Comitis* à *Gorca* histrioni omnis generis inæqualitates in pulsu per naturam fuerunt. *Iohannes* vero *Prosovius* de ordine *Cruciferorum Beatae Virginis* intermittentem quoad vixit, gestavit. Ceterum cordis motum in vividis animalibus explorant medici, in fele observavit *Coiterus*. Tum vero pericardio secto duplicem atque contrarium in corde vidit motum, nimirum ad eius auriculas. Dum enim cor pulsatione efferebatur, auriculae subsidebant; rursus subsidente corde, attollebantur atque implebantur auriculae. Auriculae hoc sese modo componebant ad diastolen; instat vesicae vise sunt inflari, & cum extensæ erant rubrum acquirebant colorem, & aliquantisper morabantur, antequam ad systolen contendebant. Eadem in decursu ad diastolen ratio. In systole tamen candescunt, flaccidae factæ considunt, atque vi cordis in cordis basin nonnihil rapiuntur, &c. *in obs. Anatom.*

ARTICULUS. III.

DE VITA & MORTE.

De vita nihil fere habeo quod dicam, nisi longævus fuisse ante diluvium homines; post diluvium ad *Mathusalem* vel *Adami* non ascendisse ætatem. Fuere

H
Fuere tamen non
Naucerum centu
scribit *Lemnius*
norum in mariat
post liberorum par
Luchmanus cent
suma hylene piscat
Gaudardarum ges
necnon triginta
periarium habuit,
que ab eo referre
bant fidem. De
iterum, & b
verrebatu colore
apud *Thuanum* l.
canto loco natum
nem illius nonagi
pleville in conjug
horas, *Delpis*
anni ætatis qui
ærotii seu *Citr*
impubes circa
de c. *Cels.* l. 2. cap
bus periculo solum
ficere. *Lemnius* l.
nodiis magnam
quorum agitatio
nata ad immodice
ceperatula humo
in morbum eru
l. 1. sic de septen
Septem sunt stela
singula septimanæ
in aere mutatione
viniis principium
pernarium salubr
mensis salutaris p
perfectam habet
sui similem perve

Fuere tamen nonnulli qui ad sat provectam pervenere. Nauclerum centum annorum se Stockholmia vidisse scribit *Lemnius l. 4. cap. 24. Occult.* qui triginta annorum in matrimonium adsciverat sponsam, aliquot post liberorum parentem. Larentius Hethlandus apud *Buchananum* centum quadraginta annos natus, sævisima hyeme piscatum prodibatur. Quidam in India ex Gandaridarum gente, quam hodie Bengalam vocant, trecentos triginta quinque annos vixit, filium nonagenarium habuit, & cum literam nosset nullam, illa quæ ab eo referebantur ad Annalium optime congruebant fidem. Dentes ei postquam decidere renascebantur iterum, & barba postquam incanuisset in nigrum vertebatur colorem. *Petrus Massijus.* Rarum & illud apud *Thuanum l. 134.* Emmanuelem Demetrium, obscuro loco natum, centum & tres vixisse annos; Vxorem illius nonaginta novem, septuaginta quinque explevisse in conjugio, alterum alteri tres supervixisse horas, Delphis ambos simul anno 1603. sepultos. Anni ætatis qui per septem & novem consurgunt decretorii seu Climacterici dicuntur. Hinc periclitantur impuberes circa annum quartum, septimum, nonum, &c. *Cels. l. 2. cap. 1.* Annus sexagesimus tertius senibus periculosissimus est. Vnde id sit, difficile est conjicere. *Lemnius l. 2. cap. 32.* putat certis annorum periodis magnam humorum congeri abundantiam, quorum agitatione morbi excitantur. Cum enim natura ad immodicam repletionem devenerit, ac conceptacula humorum plenitudinem ferre nequeant, in morbum erumpat necesse est. *Philo in loc. allegor. l. 1.* sic de septenario scribit. *Septenario natura gaudet. Septem sunt stelle erraticæ, urfa septem stellis completur, singulis septimanis Luna mutationes sunt, & quasunque in aere mutationes operantur: Humana omnia, quæ divinius principium calitus sibi contrahunt, juxta septenarium salubriter moventur, infantum septimus mensis salutaris partus, septimo anno homo rationem perfectam habet, secundo ad potentiam progignendi sibi similem pervenit, tertius finis est augendi, anima*

bruta pars septisariam dividitur, in quinque sensus, vocis instrumentum, & generalem vim Corporis motus septenarius est, sex pro ratione membrorum, septimus in orbem. Septem sunt interiora viscera, stomachus, cor, lien, jecur, pulmo, renes gemini. Septem membra corporis, caput, cervix, pectus, manus, venter, inguen, pedes. Septem foramina habet principalis pars hominis. Oculos duos, duas aures, naresque & os. Septem sunt excrementa, lachryma, mucus, saliva, genitura & qua per duas cloacas corporis fluunt, & sudor totius corporis &c. Quicquid autem sit, sive diu vivamus sive non; mors tamen omnibus certissima est. Natura accipiendi spiritus & reddendi eodem momento temporis legem dedit. Valer. Maxim. l. 5. c. 10. Laureatus etiam foribus atra inducitur vestis. Senec. ad Polyb. Modus interim & incognitus & varius est. Baldus à cato Melitensi leviter in labro admorsus, post quartum mensem rabie correptus, hydrophobicus mortuus est. Majol. in Colloqu. Ladislaus Neapolitanorum Rex, cum Perusii degeret, venenato suo & mulieris genitali interitit. Colenus. in Compend. Histor. Neapol. Quidam præ ingenti occubere gaudio: ex commiseratione nonnulli. Ianitor ille cum ad interficiendum minimum patu Bajaceti filium iussu Solymani missus esset, & puerum ad conspectum læquei atridere, & osculum ferre, gestire, vidisset, ita, homo alias ferox, commotus est, ut statim anima liquente concideret. Thuan. l. 24. Post mortem omnium fere cadavera putrescunt, & in alia abeunt corpora. Ex medulla nasci serpentes Plin. l. 10. cap. 66. testatur. Cleomenisque in patibulum actum, apud Plutarchum, cadaver. Idem in adolescente quodam factum esse Camerarius Centur. 1. Horat. subcisf. cap. 11. memorat. Quum enim suæ ætatis putaretur pulcherrimus, inque morbum lethalem lapsus, ut suam effigiem posteritati relinqueret, exorari non potuisset; tantum hoc illorum concessit precibus, ut plusculos post à funere dies sepulchrum aperirent, & qua forma suum invenirent cadaver, eadem depingerent. Aperto igitur sepulchro, semi consumpta à vermibus inventa est facies, pluresque serpentes circa diaphragma & spinam

H O
finam dorsi visi. C
n vacuam inventum
& Amil. In A
quibus Mumia ad pl
Nec corrupta sunt,
nem conspiciuntur.

AR
DE VEN
F

O Colta quia
hic pauca de i
primo autem aë
comprobat, &
omnibus colligi p
are inquinari poss
interimantur. Ap
super celeberrim
cum Darius spe i
exiguam aculam
ni profilit, ut
Quædam animal
pe de Basilisco,
ratoris visus est,
sen. tract. 3. cap.
dam lancea percul
infectam, fuisse
part. 3. cap. ultra
horrei sui brachio
est, ut subito &
immutatum sens
canum animadve
entem parte serpi
tu in Arabia ger
dormiunt, Cassil
dit Diodesius Sien
in Indis cum Eur

spinam dorsi visi. Caroli Martelli sepulchrum corpore vacuum inventum est, proque eo serpens. *Guaguin. & Emil.* In Aegypto cadavera integra visuntur, ex quibus Mumia ad plures morbos salutaris desumitur. Nec corrupta sunt, quæ prope Kijoviam ad Borysthemem conspiciuntur.

ARTICULUS IV.

DE VENENORUM INFECTIONE.

Oculta quia qualitate infestissima sunt Venena; hic pauca de infectionum varietate addere volui. Primo autem aëris occurrit beneficium. Id in peste comprobatur, & ex illa prope Neapolim spelunca ab omnibus colligi poterat. Eoque res devenit, ut aer arte inquinari possit, quo hostes in eum irruentes, interimantur. Apparuit id in Semitamidis sepulchro, super celeberrimas urbis portas posito: Hoc enim cum Darius spe inveniendi thesauri illectus aperuisset, exiguam arculam invenit, qua aperta tanta vis veneni profluit, ut tertiam hominum partem sustulerit. Quædam animalia visu & sibilo interficiunt. Id quippe de Basilisco, qui in thesauris Maximiliani Imperatoris visus est, creditur, & *Avicenna* scribit *l. 4. sen. tract. 3. cap. 22.* militem cum serpente quendam lancea percussisset, per lanceam una cum equo infectum, fuisse mortuum. *Bartholinus Phys. special. part. 3. cap. ultimo.* in Cimbria pastori cuidam ostio horrei sui brachio incubante innitenti evenisse author est, ut subito & innitentis lateris sensum ac motum imminutum senserit, & ejusdem lateris barbitum canum animadvertum sit, atque unâ latens in ostii inferna parte serpentis exitiale genus. Iamboli relatu in Arabia genus herbæ reperiti, super quam qui dormiunt, suavissimo sopore correpti intereunt, prodidit *Diodorus Siculus l. 2.* Visui gustarum addo. Sic enim in Indiis cum Europæi pulchras degustassent herbas,

morte subito periere. Alexandri exercitus pomi cuiusdam novitate pæne obrutus est. In valle Anania rusticus à serpentis decollari capite obscisso, præter expectationem demorsus, morsui cum os admovisset, factu eidem medicaturus, repente mutus factus obiit *Mathiol.* Quid vero de tactu dicemus? Turcas vena habere, quæ solo attractu eodem die interimant. *Cardanus l. 1. de Venen. cap. 15.* prodidit. Otho III Romanorum Imperator à Crescentii Romani consulis uxore, spe conjugii frustrata, missis chirothecis venenatis interemptus est. Iohannes Galleacius appposito stapedi veneno, cum equitare veller, è medio sublatus est. Dryinus ubi quis eum calcaverit, illius pedes excoriat; & quod mirabilius, manus Medici locum curantis inde excoriantur. Denique odore multi solent è veneno infici. Alexandri enim Magni equitatus in India, pestilentissimo cuiusdam fruticis odore, pæne totus interiit. Franciscus vero Ordelaphus Forolivi Capiteanus genus veneni habuit, quod injectum supra carbones, omnes interimebat astantes. Nec existimes sola id qualitatis fieri potentia. Exitiosum aliquid odori conjugii, cum multa sint rerum effluvia, certissimum videtur.

CAPUT VII.

DE SENSU INTERNO
& EXTERNO.

ARTICULUS I.

DE IMAGINATIONIBUS

Melancholicorum.

Melancholia laborantibus tam mira se offerunt phantasmata, ut sapientissimis etiam interdum imponant. Animam se putabat quidam: graum milii alter: nasum tam vastum alius gerere, ut nulla portæ illi perviæ essent. *I. emm. l. 2. de Complex. ap. 6.* Nonnulli se capite catere putabant; nonnulli ex vitro sibi

sibi conflatas nates arbitrabantur. *Lemn.* Senensi, apud *Laurent. l. de Melanchol. cap. 7.* Nobili videbatur, si urinam mitteret, futurum ut universa urbs diluvio periret. Mulier apud *Trallianum* medium manus suæ digitum constringebat, ac si in ipso totum gestaret orbem; plorabat eadem, vereri se dicens, ne, si inflecteretur tota mundi interiret machina. Doctus apud *Quercetanum Diates. Polyhist. l. 1. cap. ult. vit.* imaginatus est, sibi ab amico ex Italia reduce duos spiritus malos, qui in colloquium sæpe cum illo venirent, ingestos esse. Burgundus quidam Lutetia ad ædem S. Iuliani mortuum se affirmabat: Mox Medicos, ne amplius animæ, quo minus evolaret è purgatorio ad cælum, impedimento essent, rogabat: Mox moribundos imitabatur. *Scholiogr. ad cap. 17. l. 1. Holler. de morb. internis.* Quidam apud *Montanum Confl. 25.* imaginabatur totam mundi superficiem ex subtilissimo esse vitro, subtus serpentes latere, se in lecto tanquam in insula motari, unde, si egrederetur, facile in serpentes vitro fracto incidere posse. Taceo interim Virginem quandam, quæ in cælo se fuisse, cum Trinitate sacro sancta & Angelis deambulasse, à Diabolo interdum rebatur. Aliquando solent tales homines linguis peregrinis loqui, & futura prædicere. Sic *Spoletanum* quendam idioma ignotum ægrum fuisse locutum, reddita salute illud ignorasse scribit *Erasmus in Encomio Medicinae.* Rusticum quendam melancholicum se vidisse refert *Guianerius tract. 15. c. 4.* qui semper luna existente combusta carmina componebat larina, & transacta combustione circa duos dies ad aliam combustionem, ne verba quidem latina proferre poterat. Forestus mulierem Melancholicam cantiunculas latinas cantasse auctor est, quas nunquam didicerat; & *Johan. Huartus in scrutin. ingeniorum* Hispani cujusdam servi mentionem facit, qui se Regem arbitratus, prudentissimos in morbo de regimine faciebat discursus. Sed his exemplis Diabolum se justo DEI judicio ingessisse, fatendum est: nec vel astris, ut *Guianerius* vult, nec linguæ latinæ

cum anima rationali consonantiæ, ut *Huartus*; nec puræ spirituum opacitati, vel malignæ qualitati, ut cæteri, adscribi posse eadem. Modernorum quædam an huc pertineant, prudentibus iudicandum absque effectu relinquo.

ARTICULUS II.
DE IMAGINATIONIS
EFFICACIA.

Imaginationis efficacia ex præcedenti articulo agnoscere poterat: sed quia melancholicæ morbidam affectionem includunt, non ita eam exprimunt, ac timor ac conceptio. Cum enim quidam adolescens Nobilis ob stuprum virgini illatum, mortem subire deberet: attendenti illius consideratione tantum effectus, ut extincto sopitoque vitali calore & spiritu, singulæ corporis partes emisso florido colore in despicibilem laberentur, & capillorum radicibus quæ fumido vapore aluntur atrescentibus, in canitiem illi abirent. *Camerar. Memorab. Medic. Cent. 2. Mem. 15.* Idem Francisco Gonzagæ, cum tanquam conjurationis conficius carceri includeretur, accidit. *Scalig. Exerc. 312.* Nec non Ludovico Bavaro Imperatori, postquam occisa Helica virgine Prennebergensi, securi percussa uoxe, fœmina alia nobili de turri præcipitata, visione nocturna anxius redditus fuisset. *Avent. l. 7.* Idem in conceptione fieri, innumera exempla confirmant. Plumbini Ducis uxor cum Æthiope rem habens, Æthiopis forma infantem peperit. Persina Æthiopsilla, imaginem albi infantis in congressu intuita, alba facie filium produxit. *Heliodor.* Carolo IV imperante, mulier Johannis Baptistæ effigiem sæpius contemplata, hirsutum peperit filium. Bosciducis, quidam Dæmonis instar larvatus cum uxore congressus, filio eam imprægnavit, qui statim ac natus erat cursitare incæpit. Simile apud *Lemniam in Occul.* monstrum invenies. Quia eo usque imaginationem idem extendit,

H
di, ut, in libidino
sanguine imaginari
um animalium eam m
ro id fiat, difficile

AR
DE VIS

TAm lucidos h
quos eos arte
quam ad solis fulg
solem in tenebris
Strabonem conita
à Lilybo, portu
inqueretur. *Val.*
ret naves. *Diti*
milia passuum era
etiam erit Hispan
se, qui, ex edit
fretum illud opp
Africa litus (cu
fol. ad Jacob. L
tuor horarum ef
indicare poterat.
ginti gladiatorum
in his duo omnin
quam non coniti
c. 17. In Africa
inveniri dicunt
quasdam effigies
dunt: quarum i
arbores, emoria
Triballi & Illy
siment, interim d
cipue oculis: quod
Notabilis esse q
beant. In Alban
pœticia statim c

dit, ut, in libidinosioribus virgunculis, semine cum sanguine imaginaria salacitate commistis, rudimentum animalis eam meditari existimet. Quomodo vero id fiat, difficile est explicatu, nec huius loci.

ARTICULUS III. DE VISU & OLFACU.

TAm lucidos habuit oculos Augustus Cæsar, ut in quos eos attentius defixisset, hos connivere tanquam ad solis fulgorem cogeret. Tiberium, tanquam selem in tenebris videre potuisse auctor est *Suetonius*. Strabonem constat tam certâ oculorum acie fuisse, ut à Lilybæo, portu Carthagenensium egredientes classes intueretur. *Val. l. 1. c. 8.* in iisque singulas numeraret naves. Distantia vero centum triginta quinque millia passuum erat. Quod si hoc verum est, verum etiam erit Hispanum quendam Lopem in Gadibus fuisse, qui, ex edito monte, quem vocant Calpen, per fretum illud oppositum acie penetrabat, & ex Europa Africæ litus (cujus trajetum vel teste *Clenardo in epist. ad Iacob. Labocum* mari tranquillo trium ad quatuor horarum est) collustrabat, quæque ibi agebantur, indicare poterat. *Camerar. Hor. subc. c. 3. cap. 81.* Vingt gladiatorum paria, in Cæii principis ludo fuisse, in iis duo omnino, qui contra comminationem aliquam non conniverent, & obid invicti. *Plin. l. 11. c. 37.* In Africa Occidentali Æthiopes quatuor oculis inveniri dicuntur. *Lycoften. In Africa etiam familias quasdam effascinantium Isgonus & Nymphodorus tradunt: quarum laudatione intereat probata, arefcant arbores, emoriantur infantes. Esse ejusdem generis in Triballis & Illyriis adjicit Isgonus, qui visu quoque effascinent, interimantque quos diutius intueantur, iratis precipue oculis: quod eorum malum precipue sentire puberes. Notabilius esse quod pupillas binas in oculis singulis habeant.* In Albania quosdam glauca oculorum acie à puericia statim canes, qui noctu plus quam interdiu

cernant gigni, idem Ifigonus prodidit. *Plin. l. 7. c. 2.* Cilia umbra sua choroidis nigredinem juvant, & diffusionem crystallini splendoris prohibent. Hinc cum oculos quidam haberet cæsius & cilia albida; quoties hæc atramento pingebantur eo melius videbat. *Montalt. apud Hofm. l. 10. de usu part. c. 7.* Anastasius Imperator diversi coloris pupillas in oculis habuit. Dextra nigrior, læva magis glauca fuit. *Zonar. Qui* in paludibus habitant, odorem ferre nequeunt. *Strabo. l. 16.* refert, apud Sabæos ab odoribus stupefactos, bituminis suffitu, hircique incensa barba recreari. Fætidus interdum prodesse, hysteriarum mulierum conditio & pestilentia fuga demonstrat. Apud Antverpianos iusticus quidam, cum in myrropolium divertisset, deliquio animi periclitari cepit, fimo equino admoto naribus, revocatus est. *Lemn. l. 2. Occult. cap. 9.*

ARTICULUS IV. DE FACIE.

MAjestatem quorundam faciei indidit DEVS. Principes præsertim si attendas: forma quorundam ornavit eximia, similitudinem quibusdam indiscretam indidit. Hortebant vultum Maximiliani Cæsaris captivi Brugenses *Delf. l. 3. in. Maximil. vita & Philippi.* Francisci I Galliarum Regis Musægetæ æterna gloria digni ad Ticinum capi, victores intuiti ita observabant, ut certatim ei ministrarent vultu Regio. *Forcatul. de Gallorum imperio lib. 3.* Alphonsum Estensem I. Ferrariæ Ducem conjurati interficere cuncti vellent, solo vultu territi non potuere. Mænechmi apud *Plautum* gemini adeo similes fuerè, ut nec nutritrix nec mater dignoscerent. Idem in Iohanne & Petro, Senatoris cuiusdam Mechliniensis filiis, Vives observavit, Antonio Bithynico tam elegans erat forma, ut Adrianus Imperator templum ei apud Mantineam constituerit, & Civitatem apud Nilum, ejusque imaginem insculpi fecerit nummis. Maximini
filii

H
fili tanta erat oris
grum, jam macer
tamen videretur.
mam ita appellat
tuit cura, ut, ad de
terventis aquæ Lebe
ris. Spuria adole
ad libidinem prov
que Regina tanta
exposita esset eque
juventis horrore
sordidis lacertate
Danica.

DE

U
T in aliis sic
afficiat utit
dones servos, D
antem fatend
sunt, naturalia
plurima, vix al
sua per hæc mon
ta que hodie in
tut eventu: Luc
ne agenti, Habi
aperta est. Nam
humo recens op
carere veller, si
momento oculi
Nellens eodem
nium de listris
Christophorus R
monium, de
minio factum se
tuit, & quod
bro pauci post

fili tanta erat oris pulchritudo, ut caput morte jam nigrum, jam maceratum defluente tabo pulcherrimum tamen videretur. Democles puer Atheniensis ob formam ita appellatus est; Cui etiam tanta pudicitia extitit cura, ut, ad declinandam Demetrii vim, in plenum ferventis aquæ lebetem se conjecerit. *Plutar. in Demetrio.* Spurina adolescens solo aspectu viros & feminas ad libidinem provocabat. *Valer. Max.* Svavilda denique Regina tanta forma erat, ut, quum vincita loris exposita esset equinis obterenda calcibus, ipsis quoque jumentis horrore fuerit, artus eximio decore præditos, sordidis lacerate vestigiis: *Saxo Grammat. l. 3. Hist. Danica.*

ARTICULUS V.
DE SOMNIIS.

UT in aliis sic in somniis ludic natura, ita ut lætitia afficiat tristes, tristitia lætos affligat, regio fastigio donet servos, Dominos mulctet & servitio. Quamvis autem fatendum sit, plurima, imo pleraque quæ fiunt, naturalia esse; esse tamen & supra naturam plurima, vix aliquis negabit. Certe in antiqua Ecclesia per hæc monuit suos Iehova; multotiesque fit, ut ea quæ hodie in somniis offeruntur, suo non frustrerentur eventu: Luca Iselio privigno Zvingeri Vesontione agenti, Huberi Basiliensis Medici mors in somnio aperta est. Nam videre visus est lectum suum egesta humo recens opertum, quem cum lodice remoto excutere vellet, sub stragulis Huberum Medicum vidit, momento oculi in puerilem transmutatum speciem. Nesselus eodem die quo in Albi suffocatus est, Somnium de lintris offensione & sui prolapsu habuit. Christophorus Rhaumbavius Medicus Vratislaviensis, monitum, de cura morbi sibi incurabilis; in somnio factum secutus, ægrum pristinae sanitati restituit, & quod miror, Medicamentum illud, in libro paucis post annis edito, conscriptum offendit.

D.

Doring. de Medic. l. 1. part. 2. f. 1. cl. 1. c. 3. Idem Philippo, & ante eum Galeno accidisse Historix testes sunt. Huc pertinet Matris Scanderbegi somnium de serpente, qui totam operuit Epirum, caput inter Turcarum protendit fines, cruentis faucibus ipsos absorbendo, caudam inter Christianos & Veneti impetii tenuit terminos. *Barlet. l. 1. de gest. Scanderbegi c. 82.* Scaligeri de flamma ingenti cum sonitu summam Alpes Noricas, Rheticas, & Ligusticas sine noxa pervadente. *Scalig. in comment. l. de Insomn. Hippocrat. apotel. 42.* Hunnii de columna in templo. Hæc enim futuram filiorum aperuere conditionem; & quidem sine fallacia. Malleus quippe Turcarum erat Scanderbegus, Sydsillarum terrarum Scaliger, columna Ecclesiarum suarum Hunnii. Quid vero dicam de Gunthramo Rege Francorum? Mirum est quod iste habuit. *Cum enim aliquando venationi intentus, per nemus vagaretur, forte à sociis avulsus, uno tantum comite, cuius fidem præ reliquis perspectam habebat, ad aqua gelida rivulum delatus est. Vbi cum sopor gravis eum opprimeret, reclinato in servi sinum capite, obdormiit. Ibi rem mirandam servus animadvertit: Ex dormientis squidem ora bestiolam vidit prorepere, & recta ad rivulum tendere, quem cum frustra omni conatu transire laboraret, servus evaginatum gladium rivo imposuit, per quem cum bestiola facile evasisset, in foramen proximi montis irrepserit, & post horam inde regrediens, eadem via in os regis reversa est. Experrectus deinde Rex, servo narravit, quod sibi per somnum visus esset, ad ripam ingentis fluminis delatus esse, & per ferreum pontem transisse, inde ad montem pervenisse, in quo grande auri pondus latuerit. Quod cum servo suo exposuisset Rex, & vicissim ex illo audivisset, quid se dormiente monstri acciderit, ambo ad montem istum contendunt, ibique defossam ingentem auri vim defodiunt. *Heidfeld. in Sphynge cap. 14.* Marinus Meffenus in Genesis Somnium hoc Diabolicum appellat. Magis mirum illud est, quod Schmalcaldensis ille habuit. Descriptionem qui voluerit, *Teucerum de Divinatione* videat. Ego il-*

go illius loco Daringi descriptionem est. *Assus extendens cruentis venis Arietis in bovem, & lapsus ibi & foris stetit pulchrum. Es venis arietis, & crure fractis arietis, & iterum dixerunt Arietes rantes adoraverunt missi illi pabulum ante trans flumen super caput ejus, & super dicitur & adoratus dicitur, & super dicitur super montem dicitur super creverunt in montem non evasit bovem servasset.*

N O dambuloni venis è lecto sic calcantibusque appete hinc atque inde inde ac si equus esset, non citius exisset. Apud *Horstium* videtur avium spoliandum quendam referunt quendam nam transisse, eundem vigilans propediessit. *Aleman* Causam huius quoque Optima illorum y

go illius loco *Davidis Parei* appono, quod sic, ab eo descriptum est. *Videbam, & ecce bos magnus & lassus extendens caput ad Orientem; & ecce ab oriente venit Aries, qui habet tria cornua, & incurrit in bovem, & laesit ejus crura posteriora, & firmavit se bos & fortius stetit, & vidi quod bos lassus fortius fugit pedem. Et venit alius Aries de monte gentium & viarum, & crure fracto inter cornua ejus incurrit in ejus anterius, & iterum firmavit se bos & non occidit, & doluerunt Arietes dolore magno, & fleverunt qui Arietes adoraverunt: quia DEVS servavit illum, & misit illi pabulum Indicum, & confirmavit illum. Et ecce trans flumen stabat Tigris Armena, & Luna super caput ejus, & dixit. *Mihi esca erit victus & victor; & doveratus est Aries qui habebat tria cornua à Tigris, & super eum dominata est. Et alter Aries refugit super montem suum, & herba aruerat, & cornua bovis creverunt & Tigris fugit ab eo, & Aries in montem non evasit, & gavisus sum quod DEVS bovem servasset.**

ARTICULUS VI.

DE NOCTAMBULIS.

NOctambulorum multa sunt exempla. Quidam juvenis è lecto surgens, indutus vestimentis, ocreis, calcaribusque appositis, super fenestram conscendit, & hinc atque inde divaricatis cruribus, parietem perinde ac si equus esset, incitavit. Alter in puteum descendit, non citius experrectus, quam gelidam pede attigisset. Apud *Horsbium* quidam nobilis tutrim conscendit, nidum avium spoliavit, per funem se iterum demisit. Referunt quendam *Parisis* gladio accinctum, Sequanam tranasse, eumque interfecisse quem sibi interficiendum vigilans proposuerat, post pattarum scelus domum rediisse. *Aleman. Comment. ad lib. Hippocr. de Aere, &c.* Causam hujus quod atinet, vatie à variis explicatur. Optima illorum videtur sententia, qui imaginationi adscri-

adscribunt. Anima enim sentiens in somno non solum ab externo objecto incitata ad sentiendum se convertit, & primo obscure postea clarius rem percipit, sed & ab interno objecto per somnum representato affecta, movet facultatem motricem. Excitatur autem imaginatio à reservatis rebus speciebus; circa quas dum intentius agit, facultatem motricem stimulat. Id se sic habere, vel quotidianæ experientiæ testimonio apparet. Nam moveri nos in somno quis ignorat? quod non surgimus minor facit phantasiæ circa imagines occupatio. Nec tamen motus ille fortior, ab eadem semper proficiscitur causa. Fieri enim etiam id ex diurna cogitatione posse quidam existimant in junioribus præsertim, quibus major cupiditatis & audaciæ vis est. Alii ab interna id patiuntur affectione corporis; quæ tamen non ejusdem generis. Alacriores & magis phantastici spiritus animales quibusdam; quidam ex simplicitate id facere videntur. Quod non excitantur, vaporum efficit pertinacia. Hi enim cum non permittant, ut facile excitentur; contra spiritus animales vegetiores sint, sit ut medio modo inter dormientes & vigilantes constituentur. Nec tamen verisimile est, omnes esse ejusdem generis. Nam puer ille cujus apud Libavium mentio, nudus ad portam progressus domumque regressus, vigilem in medio oppido sedentem observavit. Denique, quod agunt dormientes quod aliàs non possunt, periculi facit ignorantia. Rationis obscurata actio, motus à phantasia excitatos impedire non potest. Videatur *Libavius in Noctambulis*.

ARTICULUS VII.

DE NONNULLIS CIR-

ca caput ac sensus observandis.

Natus quidam & in virum excrevit, anno 1516, qui aliud caput umbilico exeruit. Lycosthen. Anno 1487. Venetiis puer fuit qui plurivariam scisso

ore

H
ore genitale mem
gnata adultis in ca
etiam pedum & b
lia, quæ post pere
ptiorum capita ita
elidere potuissent.
lo perforari potuer
la ossa capitis tan
l. 12. de Varietate
acri osse nudatar
abdit. c. 10. Ty
nus ætatis primo
lib. 3. cap. 17. A
dam parte famini
cepu genitos co
lo carentes gign
vium capillorum
non visum, nec
l. c. Visa Lutetia
sæ magnitudini
Fertur & in gyn
se mulierem pro
gorii Pontificis
gnis auribus ut c
mundi cap. 19. V
promptissime m
dientis parte int
totius oris plani
tes; alias sine lin
etiam Æthiopia
toto corpore fle
contorqueant fac
nar quibus distind
Fris. l. 1. cap. 7.
vem, cui renati
annos, Mutianu
cap. 17. Aristotele
licis mentionem
res illi novissimi n

ore genitale membrum habuit vertici agnatum. Prognata adultis in capite cornua. Virgini circa articulos etiam pedum & brachiorum, vitulinis haud abfimilia, quæ post percurata. *Schenck. l. 1. Observ. Ægyptiorum capita ita firma erant, ut ea vix iĝu lapidis elidere potuiffes. Perfarum tam fragilia, ut solo calculo perforari potuerint. Herodot. Indorum in Hispaniola ossa capitis tam dura ut enses frangantur. Cardan. l. 12. de Varietate rerum.* Frontem totam ab humore acri osse nudatam in Monacho *Benivenius vidit. de abdit. c. 10.* Tyrrhenus Tarcon, & Cyncus Trojanus ætatis primordio statim memorantur cani. *Cal. lib. 3. cap. 27. Antiq.* Scribit & Ctesias in Indiæ quadam parte fæminas semel tantum parere, eoque conceptu genitos confestim canescere. Myconii capillo carentes gignuntur. *Plin. l. 14. cap. 37.* Defluvium capillorum in muliere rartum, in spadonibus non visum, nec in aliquo ante Veneris usum. *Plin. l. c.* Vifa Lutetiæ fæmina mystace nigro & incano iustæ magnitudinis, mento etiam piloso mediocriter. Ferrur & in gynæconitide Alberti Baviariæ Ducis fuisse mulierem promissa barba. *Wolffius.* Tempore Gregorii Pontificis natus in Lombardia infans, tam magnis auribus ut corpus integerent. *Thomajus in Horto mundi cap. 19.* Vifi plurimi qui aures & capitis cutem promptissime movebant. *Dalechamp.* Ferunt ab Orientis parte intima gentes esse sine naribus; æquali totius oris planitie. Alias superiore labro carentes; alias sine linguis. *Plin. lib. 6. cap. 30.* Scribunt etiam Æthiopiæ esse partem, cujus incolæ nascuntur toto corpore flexili, ut in omnem positionem sese contorqueant facillime; addunt iisdem linguas geminas quibus distinctim ac pro arbitrio uti possunt. *Gem. Fris. l. 1. cap. 7. Cosmocrir.* Zanetem Samotracem civem, cui renati sunt dentes post centum & quatuor annos, Mutianus visum à se prodidit. *Plin. l. 11. cap. 17. Aristoreles l. 2. cap. 4. de Histor. Animal.* mulieris mentionem facit, cui anno octogesimo maxillares illi novissimi non sine dolore excierunt. In palato quibus-

quibusdam natos *Plin. l. 11. cap. 37.* scribit. Mæce-
nas tribus annis integris insomnis permansit, levi her-
monia tandem liberatus. *Seneca de provident.* Nizolius
Ciceronianus decennio somnum non vidit. *Heurn.*
c. 16. de morb. capit. Cardanus quoties volebat animo
sic abripiebatur, ut nullum omnino in eo statu sentiret
dolorem. Idem de Presbytero Restituto refert *Augu-*
stin. lib. 14. de Civitate DEI cap. 24. Iacebat hic mor-
tuo similis, ut nec vellicantes sentiret, nec quamvis
igne ambustus fuisset, moveretur; hominum tantum
voces, si clarius loquerentur, tanquam ex longinquo
se postea audisset, referebat. Non obnitendo autem, sed
non sentiendo immotum servasse corpus, eo probaba-
tur argumento, quod velut defunctus omnis exper-
tus esset halius: similem se à sensibus auferendi ha-
bitum ex morbo contractum Elisabetham Burtoniam
virginem Cantianam habuisse, Historia Anglica in-
nuere videtur. Vidimus & nos virginem quandam
nobilem, quæ cum hysterica passione laboraret, &
variis symptomatibus exinde angeretur, ita interdum
extra se rapiebatur, ut omnis sensilis respirationis ex-
fors, doloris expertis, stupidis ad aliorum attractum
membris immobilibus oculis existeret. Interdum tam-
en rubore quasi suffundebatur, mira loquebatur,
modo lente; modo contentissime per campos etiam
ambulabat. Plato denique scribit, Erum Pamphilium
inter eos qui in acie ceciderant, decem diebus jacuisse,
biduoque postquam inde sublatus esset, impositum ro-
go revixisse, ac mira quadam tempore mortis, ut
Valerius Maxim. l. 1. c. 8. putat, enarrasse. Quæ de
Acilio Aviola & Hermotimo Clazomenio dicuntur,
vide apud eundem & *Plinium.* De Genovesa quæ per
triduum immota jacuit, habet *Wolffius in memorabi-*
libus.

CAPVT

H
C A
DE L O
ARTI
DE MIR
TO

Mira dico; &
dent. Polyd
boam agrestis
goutudine bovis
prios, quamvis
ungulam relinquo
retro apprehenso
nuit. *Rhodig. l.*
lum tenenti nem
pia bovem repre
pugni interfecit
devoravit. Tat
vellet, viribus
Plin. l. 7. c. 20
erat membris,
gemmis insigni
nuli loco polli
appenas auri c
Idem novem ob
Olaus l. 9. c. 2.
Vngaris. Deca
millimos, arm
ter militates cr
do. Vberius d
mento onustur
à nemine de
diol. In Anchi
te, quemlib
bus pugnando
tur. At Philo

CAPUT VIII.
DE LOCOMOTIVA.

ARTICULUS UNICUS.

DE MIRO QUORUNDAM
robore & agilitate.

Mira dico; & certe fuisse exempla illorum ostendunt. Polydamas inermis leonem confecit. Idem boum aggressus armentum, arreptum insignis & magnitudine bovis unum ex posterioribus pedem, non prius, quamvis ferociente, dimisit, quam in manu unguam relinqueret. Quadrigas tota vi concitatas, retro apprehenso altera manu curru, constanter tenuit. *Rhodig. l. 7. cap. 57.* Miloni Crotoniensi malum tenenti nemo poterat extorquere. Idem in Olympia bovem represso anhelitu portavit per stadium, icu pugni interfecit, totumque eodem die haud gravatim devoravit. Tandem quercum fissam divellere cum vellet, viribus submissis ab eadem constrictus interiit. *Plin. l. 7. c. 20.* Maximinus Imperator adeo robustus erat membris, ut armillas conjugis, hoc est circulum gemmis insignem, quo brachium cingebat ipsa, annuli loco pollicis induxerit. Sarcator in Svecia collo appensas auri centum viginti libras gestavit perpetuo. Idem novem objectus athleticis, trucidavit universos. *Olaus l. 5. c. 2.* Paulus quidam, apud *Bonfinium rerum Vngaric. Decad. 4. l. 2.* statuta & membris Herculi simillimus, armatum hominem dentibus arreptum, inter militares choreas non inermis circumduxit saltando. Vbertus de Cruce Mediolanensis jumentum frumento onustum portabat, & unico constitutus pede, à nemine de statione depelli poterat. *Leander in Mediol.* In Anchusa denique monte, non procul Atlante, quemlibet singularem peditem duobus Equibus pugnando obsistere posse, *Leo Africanus* testatur. At Philetas Cous tam levis erat, ut plumbeos globos

globos pedibus alligatos portaret, ne à vento deportaretur. Non minus miranda agilitatis exempla præstunt. In occidui novi orbis provincia quadam Indi cursu adeo valent, ut diem integrum insequantur, donec lassitudine fessum virum intercipient. *Hispal. Sylv. p. 5. c. 7.* Scitotinnos cursu antevertere feras *Krant. in Svecia* auctor est. Heraldum nobilem Hibernicum equos celeritate vicisse ab eodem proditum. *l. 5. Norveg. cap. 6.* In Mexico tabellarii quattiduo septuaginta transvolavere leucas. Polymnestor Milesius puer leporem affecutus est ludicro. Philonides mille ducenta stadia, seu septuaginta quinque leucas Gallicas uno die pedestri emensus est itinere. *Ladas ita super canum pulverem cursum, ut arenis pendentibus nulla vestigiorum relinqueret indicia.* Fontejo Vipsanioque Consulibus in Italia octo annorum puer natus, quinque & quadraginta millia passuum à meridie transivit ad vespeream. *Solin.* At maxime mira est illa agilitas, quæ in rustico quodam inter pecora educato, in aula Principis Papebergenis, apparuit. *Habebat idem Princeps (verba sunt Camerarii Centur. 1. Horarum subcis. cap. 75.) in aula nanum quendam Martinetum; qui illum agilem hominem veluti equum conscendebat, quem deinde in cyrum ducebat, & hinc inde concursationibus variis motis exercebat: verum quando volebat uno saltu sessorem suum licet pertinaciter illius dorso inhaerentem, absque omni difficultate excutiebat. Post quadrupes ille cum molossis & generosis canibus; inter quos erant ferocissimi, quos Angli Dokas vocant, certamen inibat, eosque suo larratu & fremitu canino pendulaque coma conferratos è cubiculo exigebat. Mordicus interdum comprehensis illis minoribus ex indagatorum genere. Exactus canibus & molossis, miris saltibus, sursum & deorsum, quadrupes tamen, fere omnes angulos sublimiores cubiculi permeabat, ut simia vix hoc persicere possit, quod tam rusticum & quadratum corpus, absque omni difficultate, uti videbatur, faciebat. Vidi semel atque iterum, quum apud Principem in prandio essem, postquam suum sessorem nanum excusserat, & canes suo filio la-*

gratis

H
tratu è cubiculo ex
meros unius ex con
lu & vasis appost
ritate, ut instat
Casar Scaliger, for
in ea fuisse opini
culos hominum
ceti compertum
vis voluisse, fuisse
liam Gargoris R
teliatu.

C
DE AN
INPR

A
Nima rati
in suo con
speciebus. Dup
lontas, interp
illis vix aliquid
finita fere hab
tes, consultati
& alla consider
quæ ratiis sum
dum, ut cum
tradari possit,
do de Memori
dam. Etdras fac
memoria teneb
tum in exerciti
quæ quis exegi
modo repræsen
gini gentium c
dem tempore q

tratu è cubiculo exegerat, eum salientem à tergo super humeros unius ex conviviis : inde in mensam, intactu poculis & vasis appostis; mox in sublimiora loca, tanta celeritate, ut instar sciuri vel felis Indici, de quibus Iulius Casar Scaliger scribit, volare videretur. Addit. Multos in ea fuisse opinionem, præstigiis & fascinationibus oculos hominum eum perstringere; sed sibi de ea re nil certi compertum; nec putare id in ejus potestate, quamvis voluisset, fuisse. Similem pernositatem Habidem filium Gargoris Regis Curetum habuisse Iustinus l. 44. testatur.

C A P U T IX.

& ultimum.

DE ANIMA RATIONALI,
INPRIMIS VERO DE
MEMORIA.

Anima rationalis forma est hominis, per hanc in suo constituitur esse, ab aliisque distinguitur speciebus. Duplex illius facultas, Intellectus & Voluntas, interpret sermocinatrix utriusque data. De illis vix aliquid dicendum venit. Nam, quamvis infinita fere habeant, si inventiones varias, virtutes, consultationes, linguas, scribendi modos, & alia consideres: tamen illa hisce si adjunxeris, *quædam* summum committeretur vitium. Hinc factum, ut cum de affectibus in Ethicis commodius tractari possit, hic eos omiserimus. Vnum tantum addo de Memoria, Excellentem nempe fuisse in quibusdam. Esdras sacerdos universam Ebræorum doctrinam memoria tenebat. Cyrus & Scipio cunctorum militum in exercitu nomina tenebant. Carnides in Græcia quæ quis exegisset volumina in Bibliothecis, legentis modo repræsentabat. *Plin.* Michridates duarum & viginti gentium calluit linguas. *Gellius.* Iulius Cæsar eodem tempore quaternas dictabat Epistolas; *Plinius* dicere,

citare, legere, & audire eum consuevisse affirmat. Themistocles tantæ fuit memoriæ, ut Simonidi artem memoriæ offerenti, oblivionis se malle diceret; meminisse se quæ nollet, oblivisci non posse quæ vellet, adjiciens. *Cic. l. 2. de Finib.* Seneca duo millia nominum recitata, quo ordine dicta erant referebat; ducentos versus recitabat ab ultimo incipiens. Portius Latro, quæ dicturus erat ediscendi causa nunquam relegebat. Edidicerat enim quum scriberet: dicebat ita, ut in nullo unquam verbo memoria eum deciperet. Clemens VI. Pontifex, illorum quæ vel semel perlegisset oblivisci non potuit; & quod magis mirum, ex vehementi capitis vulnere, tantum boni obtinuisse dicitur. *Petrarcha de Memoria.* Franciscus Cardulus Narniensis vir literatus (Verba sunt *Leandri Alberti in descriptione Umbria*) memoriter recitare poterat duas paginas integras, quas legentem tertium audivisset, eo quo lectæ sunt ordine, aut etiamsi malles retrogrado. Idem de Iohanne pico Franciscus refert, & de Antonio Ravennate *Sabellicus l. 10. cap. 9.* Nil interim dicam de Petro Comestore Trecentensi Presbytero, qui sacræ scripturæ autoritate in suis scriptis & Concionibus tam expedite usus est, atque si eam in ventriculum memoriæ ingestam, concoxisset. *Trithemius.* vel de Corsico quodam juvene qui ad triginta sex millia nominum, eo quo recitata erant ordine, absque cunctatione recensere potuit. *Muretus l. 3. Variar. lect.* Quanta in his erat memoriæ excellentia, tanta in aliis vilitas, sive morbo sive prava ab ortu constitutione. Messala Corvinus nominis sui oblitus est. Franciscus Barbatus literarum Græcarum Athenis vir eruditissimus, cum icium lapidis capite excipisset, cætera omnia tenacissima memoria retinens, literarum tantummodo, quibus præcipue inservierat, oblitus est. *Valer. l. 1. cap. 8.* Clusius Sabinus tam frigida extitit memoriæ, ut illi modo Vlyssis, modo Achillis, modo Priami excideret nomen. *Seneca in Epistol.* Atticus Herodis Sophistæ filius ne Elementorum quidem perdiscere poterat nomina.

H
 numerum tranſce
 rum quod de
 fert. Eum, ante
 moriam debilitat
 torum, dum ing
 in languote hoc
 nium quod ſpecta
 der. Et mirum
 eos, qui pro ſi
 miſtocles non ta
 tuit. Logicæ ne
 dam, qui alias
 Huarus author
 Drufi Philologi
 ur à decimo g
 quo mortuus eſt
 & alia exquiſite
 pon. in n. 7. P
 humani nequit
 ticæ, marini
 mazo mirabiles
 ſtitutio, & alia
 ne recte ſunt
 tatem, propo
 comprehendit n
 pietates occult
 aſylum. Siſtan
 cere ut ſiſtam
 nere animis er
 naturalis hiſto
 juvenutem in
 ſubveniretur.
 dam ex alioru
 ra requiri oſt
 turæ fecundita
 ria ut omnia
 las. Si tamen
 lezero, & ta

terat nomina. Thracés numerando quaternarium numerum transcendere nequiveré. At maxime mirum quod de Theodoro Beza *Thuan. l. 134.* refert. Eum, antequam moreretur, presentium memoriam debilitata nempe mente amisisse, prateritorum, dum ingenio valebat impressam, servasse; in languore hoc per biennium permanisse. Ingenium quod spectat, à certo id temperamento pendet. Et mirum est, stupidos sæpe in multis esse eos, qui pro sapientibus in aliis habentur. Themistocles non tam capere quam rapere consilia potuit. Logicæ nequivisse addiscere præcepta quandam, qui alias citissime apprehendit disciplinas, Huartus author est. De excellentia si dicendum, Iani Drusi Philologi clarissimi filio tam excellens erat, ut à decimo quinto ætatis anno ad vigesimum, quo mortuus est, commentarios in Proverbia, & alia exquisitè scripserit. *Drus. in præf. paralyt. in n. 7.* Plurima tamen sunt ad quæ ingenii humani nequit pertingere acumen. Vires magneticæ, marini refluxus, humorum in corpore humano mirabiles effectus, caloris ipsius nativi constitutio, & alia multa, multos exercuere, à nemine rectè sunt cognita. **D E U M**, propter nobilitatem, propter ignobilitatem materiam primam comprehendi non posse vulgaris est sententia. Proprietates occultæ laxum nimis ignorantia nostræ asylum. Sistant itaque & ego hic gradum; & certe ut sistam intentio monet. Iucundissima ponere animis erat, ut & Adolescentum mentibus naturalis historiae amor infereretur, & illis qui juventutem nobilem etiam privatim instruunt, subveniretur. Multa dubia inferi, causas quorundam ex aliorum mente dedi, ut scrutinium naturæ requiri ostenderem. Multa, quæ omisi, naturæ fecunditas fecit. Tam late sua spargit pomæria ut omnia recensere, ultra virium sit uncio las. Si tamen ista quæ jam dantur placere intellexero, & tantum ingenii ac occasionis suppetierit,

498 ADMIRAND. HOMIN.
rit, ero in eo, ut Enchiridion Historiæ Naturalis,
in quo natura tam ligata quam libera produci pote-
rit, habeatur. Scrutinium, in An sit, & quare sit,
inquirens, aliis relinquo. Sed de his supremus ip-
se videbit, cui Laus & gloria in sempiterna se-
cula. AMEN.

F I N I S.

Ad Nob

JOANNE

de suis

F Omnes venu.
Aguas peren
Ero salubres, f
Scaturiebat Vir
Sophiam vetus
Hac illa Virgo;
Pudica, pulcra,
Magistra verit
Humanitatis u
Et architecta lit
Analphabeto in
Regina, regni
Audruit; inq
Libidinosi not
Ut inter ignes a
Suisque lucem
Polita Virtus h
Doctrina simple
Hac claruere m
Drvinus orbis
Insepe gentis
Et qui Magist
Ortus Stagira
Cui comparari
Pois erudition
Ætati beati ten
Successit ar